300695
ЎзССР Давлат китоб палатаси

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

22 июнь, пайшанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 118 (1120)

УКРАИНА ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНГА ТАШРИФИ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

СУРАТЛАРДА: ҳужжатларни имзолаш маросими ва Тошкент аэропортида кузатиш маросими. Р. ЖУМАНИЁЗОВ тасвирга олган.

Украина Президенти Леонид Кучма мамлакатимизга ташрифининг иккинчи куни Украин маданияти маркази фаоллари билан учрашиш учун Ўзбекистон байналмилал маданий марказига келди. Бу ерда олий даражали меҳмонга мамлакатимизда истиқомат қилаётган украин миллатига мансуб фуқароларнинг «Батьківщина» маданий маркази раиси Станислав Мансуров-Кавригенко ҳамда марказнинг бир гуруҳ фаоллари пешвоз чиқди.

Ўзбекистон байналмилал маданий маркази республикамизда истиқомат қилаётган турли миллат ва элатлар вакилларининг ўз миллий анъаналарини ривожлантириши, республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида фаол иштирок этишини таъминлашга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Марказ директори К. Расулов Украина Президентини кўп миллатли Ўзбекистон халқининг бирлиги ва биродарлиги рамзи бўлган ушбу дўстлик уйига ташрифи билан қизғин қутлади. «Батьківщина» украин маданий маркази раиси С. Мансуров-Кавригенко, марказ фаолларидан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист З. Соловей, тиббиёт фанлари доктори Е. Прусс, иккинчи жаҳон уруши иштирокчиси В. Романенко олий мартабали меҳмонга республикамизда яшаётган украинларнинг жамият ҳаётида иштироки, уларнинг ўз миллий ва маданий қадриятларини ривожлантириш борасида амалга ошираётган ишлари хусусида сўзлаб бердилар. Украина Президентининг расмий ташрифи икки мамлакат халқларининг вақт синовидан ўтиб, таркиб топган дўстона муносабатларини мустаҳкамлашга хизмат қилишига ишонч билдирдилар.

Украина давлат раҳбари Ўзбекистонда яшаётган украинлар учун мамлакатнинг барча фуқаролари қатори тенг шароит ва имкониятлар яратилганидан мамнун эканини изҳор этар экан, уларнинг миллий анъаналарини ривожлантириш, иқтисодий ислоҳотлар муваффақиятини таъминлаш, фуқаролараро тотувлик барқарор бўлиши йўлидаги ҳаракатларини қўллаб-қувватлади.

* * *

Украина Президенти Леонид Кучма шу куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳамроҳлигида Алишер Навоий номидаги Миллий боғга ташриф буюрди.

Олий даражали меҳмон бу ерда халқлар орасидаги дўстлик ва тотувликни, жамики эзгу инсоний фазилатларни улуғлаб куйлаган буюк мутафаккир шоир ҳамда давлат арбоби Алишер Навоий ҳайкали пойига гуллар қўйди.

* * *

21 июнь куни Украина Президенти Леонид Кучманинг мамлакатимизга расмий ташрифи ниҳоясига етди.

Тошкент аэропортида юксак мартабали меҳмонни кузатиш маросими бўлиб ўтди. Шу ерда меҳмонлар хорижий давлатларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари раҳбарлари билан хайрлашдилар.

Украина Президенти Леонид Кучма ҳамда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов шоҳсупага кўтарилди. Украина ва Ўзбекистон республикаси давлат мадҳиялари янгради.

Икки мамлакат раҳбарлари миллий гвардиячиларнинг фахрий қоровули сафи олдидан ўтдилар.

Украина Президенти Леонид Кучма ташрифнинг расмий қисми ниҳоялагач, Президент Ислом Каримов ҳамроҳлигида Тошкентдан қадимий Самарқанд зиёратига жўнаб кетди.

Тошкент аэропортида юксак мартабали меҳмонни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Республика Бош вазири А. Муталов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

СУРАТДА: Самарқанд шаҳри билан танишув. Ф. ҚУРБОНБОЕВ тасвирга олган.

* * *

Шу куни Украина Президенти Леонид Кучма билан унинг рафиқаси Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва рафиқаси ҳамроҳлигида Самарқанд шаҳрига ташриф буюрди.

Ҳар икки давлатлар байроқлари билан безатилган Самарқанд аэропортида юксак мартабали меҳмонларни вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Туронзаминнинг буюк ўтмишидан ёдгорлик бўлмиш Самарқанд зиёрати мамлакатимизга ташриф буюрган кўплаб давлат ва ҳукумат раҳбарларининг кун тартибидан жой олиши бежиз эмас. Зеро, Самарқандга қадам қўйибгина ушбу кўҳна заминда нене улуғ зотлар ўтгани, илму фан, маданият, санъат ва ҳунармандчилик юқори даражада равнақ топганини ҳис этиш мумкин. Шу боис Украина Президенти Самарқанд зиёратини аллома Мирзо Улуғбек ҳайкали пойига гулчамбар қўйишдан бошлади. Украина давлати раҳбари Ислом Каримов ҳамроҳлигида фалакиёт илмидаги кашфиётларга йўл очган Мирзо Улуғбек расадхонаси ва унинг мемориал музейи билан танишди.

Олий мартабали меҳмонлар шаҳардаги Сиёб бозорига ташриф буюриб, шарқона бозорнинг тўкин-сочин расталарини кўздан кечирдилар, деҳқонлар ва сотувчилар билан суҳбатда бўлдилар.

Афсонавий Регистон майдонида савлат тўкиб турган тарихий обидаларнинг бетакрор нақшу нигорлари, жилвакор кошинлари, Амир Темур мақбарасининг ўзига хос шукуҳи ва улуғвор сукути олий мартабали меҳмонлар тасаввурида ўтмиш воқеаларини гавдалантиргани шубҳасиз. Бугун ушбу буюк ўтмиш ворислари мамлакат истиқлоли йўлида меҳнат қилиб, ўнлаб хорижий давлатлар билан тенг ва манфаатли ҳамкорликни йўлга қўймоқда.

«Ҳар икки мамлакатнинг бой тарихи, уларнинг истиқболи ва мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги саъй-ҳаракатларининг муштараклиги бугунги ҳамкорлигимиз учун мустаҳкам пойдевор яратади», деб таъкидлади Украина Президенти Леонид Кучма журналистлар билан суҳбатда.

— Ўзбекистон билан Украина ўртасидаги ҳамкорлик ҳар томонлама устивор йўналишларга эгадир, — деди Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов. — Украинанинг иқтисодий-сиёсий салоҳияти ва фан-технология соҳасидаги имкониятлари ўзаро ҳамкорлигимиз муваффақияти учун муҳим омилдир.

Украиналик олий мартабали меҳмонлар тарихий ёдгорликларни таъмирлаш бўйича амалга оширилаётган ишлар, маҳаллий кандакорлар, мисгарлар ва каштадўзларнинг маҳоратлари билан ҳам танишдилар.

Регистон майдонида Украина Президенти Леонид Кучма ўзбекистонлик бир гуруҳ иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига «Украина озод этилганининг 50 йиллиги» медали ва эсдалик совғаларини топширди.

— Украина заминини фашист босқинчиларидан озод этишда ўзбекистонлик жангчиларнинг кўрсатган жасоратини ҳеч қачон унутмаймиз, — деди Леонид Кучма. — Урушнинг оғир йилларида халқларимиз ўртасидаги дўстлик катта синовдан ўтган эди. Бундан буён ушбу дўстлик янада мустаҳкамланишига аминман.

Самарқанд вилояти ҳокимлигида юксак мартабали меҳмонлар шарафига зиёфат берилди.

Шу куни Украина раҳбари ўз ватанига жўнаб кетди. Самарқанд аэропортида Украина Президенти Леонид Кучма билан рафиқасини Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва рафиқаси кузатиб қолди. Кузатиш маросимида Самарқанд вилояти ҳокими П. Абдураҳмонов ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

Кузатувчилар орасида Украинанинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси В. Сметанин ҳам бор эди.

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Тошкентга қайтиб келди.

**Амиркул КАРИМ,
Муҳаммад ШАРИФ,
Саидмурод РАҲИМОВ,
Ҳамза ШУКУР.
(ЎзА мухбирлари).**

ПРЕЗИДЕНТ ЛЕОНИД КУЧМА ЎЗБЕКИСТОНДА КЕЧАЁТГАН ИСЛОҲОТЛАР ЖАРАЁНИНИ ЮКСАК БАҲОЛАДИ

Хабар қилинганидек, 20 июнь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Украина Президенти Леонид Кучма ўзаро музокаралар ниҳоясида маҳаллий ва хорижлик журналистлар билан учрашди.

Ислом Каримов икки мамлакат ўртасидаги муносабатларга тўхталар экан, азалий ҳамкорлик мамлакатларимиз мустақилликка эришганидан сўнг янгича асосда ривожланаётганини таъкидлади.

— Айни пайтда республикамизда уруш йиллари Украинани озод қилишда иштирок этган 25 мингдан зиёд фахрийлар бор, — деди Ислом Каримов. — Мамлакатимизда 200 минг нафардан зиёд украин миллатига мансуб фуқароларимиз истиқомат қиладилар. 1966 йилги Тошкент зилзиласи оқибатларини тугатишда украиналиклар берган ёрдам ёдимизда. Бу фактлар икки мамлакат халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги бой тарихга эга эканидан дарак беради.

Президентлар ташриф якунлари хусусида сўзлар эканлар, унинг ғоят самарали кечганини, умуман Ўзбекистон билан Украина муносабатлари кенг кўламда муттасил ривожланиб бораётганини алоҳида қайд этдилар.

Дарҳақиқат, 1994 йилда 90 миллион АҚШ доллари миқдорида бўлган ўзаро маҳсулот айирбошлаш ҳажми 1995 йилда 260 миллион долларга етиши юқоридаги фикрнинг исботидир.

Ўзбекистон ва Украина давлатлари раҳбарлари музокаралар чоғида ҳар икки мамлакатнинг халқаро ва минтақавий муаммоларга ёндошуви умумий экани аён бўлганини маълум қилдилар.

— Биз Ўзбекистон Президентининг Марказий Осиёда, хусусан, Тожикистонда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш борасидаги ташаббусларини юксак баҳолаймиз, — деди, жумладан, Президент Леонид Кучма. — Украина Президент Ислом Каримовнинг Тошкентда БМТнинг Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган доимий семинарини ташкил этиш тўғрисидаги таклифини ҳам қўллаб-қувватлайди.

Журналистлар ҳар икки мамлакатда кечаётган ислоҳотлар жараёнининг умумий ва ўзига хос жиҳатларини билишга қизиқдилар. Ислом Каримов бу саволга жавоб қайтарар экан, дунё мамлакатларида бир бирига айнан ўхшаш вазият мавжуд эмаслигига, ислоҳотлар йўлини белгилаётган давлат унинг муваффақиятини таъминлаш учун албатта маҳаллий шароитдан келиб чиқиши зарурлигига эътиборни қаратди. Ўзбекистон ислоҳотларни амалга оширишда жаҳон тажрибаси билан бир қаторда, ана шу жиҳатларни ҳам ҳисобга олиб ҳаракат қилмоқда.

Украина давлат раҳбари Ўзбекистон истиқлолга эришгач, бозор муносабатларига ўтишнинг дастлабки босқичиданоқ бошқаларга ўхшаб бузиш эмас, яратиш йўлини танлаб тўғри қилганини таъкидлади. Ўтиш давридек мураккаб жараён кучли ижро ҳокимиятини тақозо этишини қайд этди. Буни инобатга олмай, ҳаммасини бозор мувофиқлаштиради, деб ўйлаганлар бугунги кунда Ўзбекистон йўли мақсадга мувофиқлигига амин бўлаётганини эътироф этди.

— Мен ўзаро суҳбатлар чоғида устоз қошидаги шогирддек Президент Ислом Каримовдан кўпгина соҳаларда, жумладан жиноятчиликнинг олдини олиш борасида муваффақиятларга қандай эришилгани хусусида сўраб билишга интилдим, — деди Президент Леонид Кучма. — Зеро, биз ҳам ислоҳотларнинг амалий натижаларига эришиш истагидамиз.

Орол ва Чернобил асримизнинг энг йирик экологик муаммоларидандир. Журналистларнинг икки мамлакат бу йирик муаммоларни ҳал этиш борасида қандай ҳамкорлик қилиши мумкинлиги хусусида саволига Ўзбекистон раҳбари қуйидагича жавоб қайтарди:

—Сайёрамизнинг йирик экологиявий муаммоларини алоҳида давлат ўзича ҳал эта олмайди. Халқаро ҳамжамият, хусусан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти мазкур масалани ҳал этишда бу мамлакатларга кўмаклашиши керак. Яқинда Жаҳон банки Орол муаммоларини ҳал этишда кўмаклашиш мақсадида, Ўзбекистонга 40 миллион доллар миқдорида ёрдам ажратди. Шу йил 15 сентябрда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кўмагида Нукусда Орол ва Оролбўйи муаммоларига бағишланган халқаро анжуман ўтказилади. Матбуотда эълон қилинган маълумотларга қараганда, Чернобил муаммосини ҳал этиш 3 миллиард доллар миқдорида маблағ сарфлашни талаб этади. Ушбу рақамларнинг ўзиёқ муаммони биргаликда ҳал этиш лозимлигини кўрсатмоқда.

Учрашув чоғида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Украина Президенти Леонид Кучма журналистларнинг икки мамлакат ўртасидаги тўловлар, МДҲнинг келажаги, ўзаро ҳамкорликнинг истиқболли соҳалари ҳамда халқаро муаммолар билан боғлиқ бошқа кўплаб саволларига ҳам жавоб қайтардилар.

**Амиркул КАРИМ.
(ЎзА).**

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ ҒАЛЛАКОРЛАРИГА

Давлатга 86 минг тонна ғалла сотиб, йиллик режани мамлакатимизда биринчи бўлиб бажарганингиз билан чин кўнгилдан табриклайман.

Вилоятингиз меҳнатчилари юртни ўз ғалламиз билан таъминлаш мақсадини яхши англаган ҳолда сидқидилдан ишладилар. Шу кунгача уйилган хирмон 150 минг тоннадан ошди. Ҳосилдорлик гектаридан 40 центнерга яқинлашиб қолди.

Сизларнинг бугунги меҳнат ғалабангиз барчамизни қувонтиради, ғайратимизга ғайрат, кучимизга куч қўшади.

Муҳтарам Фарғона аҳлига халқимиз, ҳукуматимиз ва шахсан ўз номимдан миннатдорлик билдираман.

Сизларга куч-қувват, руҳий бардамлик, хонадонларингизга тинчлик-тотувлик ва барака тилайман.

Ўзбекистон Президенти Ислом КАРИМОВ.

ДЕПУТАТЛАР ИШ МЕЗОНИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессияси мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида, ҳуқуқий давлатчилигимизни мустаҳкамлашда муҳим тарихий воқеа бўлди. Юртбошимиз сессияда сўзлаган нутқида мустақил диёримизнинг янги парламенти — Олий Мажлис фаолиятининг асосий йўналишлари белгилаб берилди, халқ депутатларининг меҳнаткашлар кенг табақалари билан узвий алоқаси ишда асосий мезон бўлмоғи зарурлиги таъкидланди. Шу кунларда жойларда Олий Мажлис ва вилоят кенгашлари депутатлари, фаолларининг мазкур сессия якунларига бағишланган йиғилишлари бўлиб ўтмоқда.

НУКУС. Бу ерда сессия якунларига бағишлаб ўтказилган йиғилишни Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси У. Аширбеков бошқарди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Б. Бугров йиғилишда нутқ сўзлади.

АНДИЖОН. Бу ерда мазкур масала юзасидан ўтказилган йиғилишда Олий Мажлис фаолиятини шакллантириш масалалари асосий мавзу бўлди.

ФАРҒОНАда бўлиб ўтган йиғилишда сессия қарорларини кенг халқ оммасига тушунтириш бугунги кундаги асосий вазифа эканлиги таъкидланди. Йиғилишни вилоят ҳокими М. Исломов очди.

Андижон ва Фарғона вилоят фаоллари йиғилишларида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари А. Қосимов маъруза қилди.

УРГАНЧ. Хоразм вилоят фаолларининг сессия якунларига бағишланган йиғилишини вилоят ҳокими М. Жуманиёзов очди. Унда депутатлар фаолиятини самарали ташкил этиш масалаларига асосий эътибор қаратилди.

ҚАРШИда шу масала бўйича йиғилишни вилоят ҳокими Т. Хидиров бошқарди. Унда сессия қарорларини кенг меҳнаткашлар оммаси онггига етказишда фаоллар олдида турган вазифалар белгилаб олинди.

Хоразм ва Қашқадарё вилоят фаоллари йиғилишларида Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Шодиева сўзга чиқди.

(ЎзА).

ТАШКИЛОТ ҚЎМИТАЛАРИ МАЖЛИСИ

21 июнь куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг тўрт йиллигини ҳамда Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш ташкилот қўмиталарининг мажлиси бўлди. Унда мазкур қўмиталар аъзолари, Республика вазирликлари, ташкилотлари раҳбарлари, вилоятлар, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари қатнашди.

Мажлисни Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, мазкур ташкилот қўмиталари раиси Исмоил Жўрабеков бошқарди.

Маълумки, Ўзбекистон истиқлолга эришган қутлуғ санани шодиёна байрам сифатида нишонлаш, уни катта меҳнат зафарлари билан кутиб олиш одат тусига кирмоқда. Мустақилликнинг сўнгги йили мобайнида мамлакатимиз халқ хўжалигида, халқимиз турмуш шароитида бир қанча ижобий ўзгаришлар юз берди. Юртбошимиз Ислом Каримов раҳбарлигидаги республикамиз ҳукумати ижтимоий-иқтисодий сиёсатининг муҳим йўналишларидан

(Давоми 2-бетда).

АКЦИЯЛАШТИРИШНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ НИМАЛАРГА БОҒЛИҚ?

Давлат корхоналарини акциялаштириш, қимматли қоғозлар бозорини йўлга қўйиш учун қандай ишларни амалга ошириш лозим? Бунинг учун раҳбар ва мутахассис кадрларнинг билим ва маҳорати етарлими?

Сирдарё вилоят фаолларининг семинар-кенгашида ана шу саволлар ўртага ташланди. Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 июндаги «Давлат мулки бўлган корхоналарни акциялаштиришни жадаллаштириш ва қимматли қоғозлар бозорини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг ушбу масалага оид қароридан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди. Мазкур масалалар юзасидан Республика Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси раисининг ўринбосари Р. Раҳимжонов ва вилоят ҳокими F. Ҳасановнинг маърузаси тингланди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Т. Алимов семинар-кенгашда сўзга чиқди.

***

Бухоро вилоятида ҳам ана шу масалага бағишланган йиғилиш бўлди. Уни вилоят ҳокими М. Раҳмонов бошқарди.

Йиғилишда республика Бош вазирининг ўринбосари В. Чжен маъруза қилди.

(ЎзА).

• *Ислоҳот одимлари*

Ушбу сарлавҳада озгина рамзийлик, бир чимдим шоирона ташбеҳ ва халқимизнинг катта мақсадларига даҳлдор айрим фикр-мулоҳазалар жамланган. Ўзбекларда тезроқ катта бўлгин, деб ёш боласининг қулоғини эркалаб «чўзиб» қўйиш одати бор. Янада соддароқ ифодалайдиган бўлсак, деҳқон ҳам илк кўкламдаёқ ердан энди униб чиққан ғўзани тезда яганалаб, атрофини бегона ўтлар ва кесак-хашаклардан тозалаб, гўё «қулоғидан» тортиб қўяди. Ниҳолнинг қуёш ҳароратию табиат меҳрига кўпроқ қониб, бўйига бўй қўшилиб, ерга чуқур илдиз отиши учун шундай қилади. Бевосита мақоламизнинг мақсадига келсак, Қўқон шаҳри мисолида жаҳон бозорига дадил кириб бораётган Ўзбекистонимиз ва салоҳиятли ҳамюртларимизнинг илк ютуқлари ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

ҚЎҚОН БОЗОРИДАН — ЖАҲОН БОЗОРИГА

Аввало, бозор ҳақида.

Қўқон бозори деганда, кечасию кундузи ҳаёт гуруллаб, Марказий Осиёнинг турли шаҳарларидаги савдо йўллари туташган ўша машҳур бозоржой кўз олдингизга келади. Бу — тўғри маънодаги бозор. Кенг маънода олганда, Қўқоннинг бозор учун ишлаётган қатор саноат корхоналаридан тортиб қон томири мисол ҳаёт депсиб турган гавжум гузар-маҳаллалари ҳам ўз ҳолича бозор. Дастлаб кўча томони дўкон-магазин қилиб қайтадан қурилаётган кўплаб ҳовлилар диққатимизни тортди. Гавжум гузарлару унга туташ кўчалар борки, барчасини ана шундай ҳовли-дўконлар безаган. Қайси кўчадан ўтманг, янги битказилиб ишга туширилган, пардозланаётган ёки қурилиши қизғин бошлаб юборилган бу ҳовли-дўконларни кўриб, гўё бутун шаҳар қайтадан қуриляпти, деб ўйлайсиз. Ҳаммаси дилли меъмор тарҳидан чиққанлиги шундоқ сезилиб туради. Асосан оқ мармар билан безатилган, шинам ва бежирим. Шу жиҳатдан Қўқон Фарғона водийсининг бошқа шаҳарларидан кескин фарқ қилади ва дадил илгарилаб бормоқда. Мисол учун учқур машинада Қўқондан чиқиб, зум ўтмай Андижонга борган киши у ердаги мудроқ муҳитни кўриб, ўзини бошқа давлатга келиб қолгандай ҳис этади. Балки Андижон худди Тошкентдаги каби қурилишни «кўчага сочмасдан», катта мақсадларга йўналтирилгани учун у ердаги ишлар тезда кўринмаётган бўлиши мумкин. Лекин икки қўшни шаҳар одамларининг кайфияти ҳам бир-биридан фарқ қилади-да. Қўқонликларнинг овози баландроқ, қадам олиши дадил.

Катта қурилишлар масаласига келсак, Қўқонда ҳам мамлакат аҳамиятига молик улкан иншоотлардан иккитаси поёнига етказилмоқда. Биринчиси — спирт заводини узоғи билан шу йилнинг август ойида ишга тушириш мўлжалланган. Иккинчиси — жаҳон ўлчамларига мос мато ишлаб чиқарадиган йирик тўқимачилик комбинатини тезроқ битказиш учун катта куч ва маблағ сарфланмоқда.

Булар энди давлат йўли билан бўлаётган қурилишлар. Қўқон шаҳар маъмурияти бунга қўшимча равишда одамларнинг шахсий ташаббусини уйғотишга, ҳам руҳан, ҳам маънан қўллаб-қувватлашга зўр бермоқда. Хусусий дўкон қураман, фирма очаман, деганга шаҳар маъмурияти дарҳол пешвоз чиқади. Меъморлар тарҳини чизиб беради. Ҳокимият баҳоли қудрат қурилиш материали билан кўмаклашмоқда. Жуда бўлмаса, «ҳа, баракалла» деб, ишбилармонлар учун ҳамма томонга кўк чироқ ёқиб қўйган.

Бир неча гектарлик Қўқон бозорининг майдони ҳам тўрт томондан хусусий дўконлар билан ўраб олинган. Дўконларки, бир-биридан бежирим. Агар халқ кўмакка келмаса, бир йилда бундай дўконлар қўрғонидаги бозорни тиклаш учун ўнта Қўқоннинг бюджети ҳам дош беролмас эди. Бунинг устига, шаҳар мэри Ҳожиқул Мавлонқулов, Чорсудаги маиший бинолар ва бозоржойдаги таҳоратхона қурилишини тезроқ тугатишга маблағдан «чарчаб» қолдик, деганидан кейин, беихтиёр Чўлпоннинг ушбу мисралари ёдга келди: халқ тўлқиндир, халқ денгиздир, халқ кучдир.

Энди Қўқон бозорини дунёнинг турли бурчакларидаги бизгача таърифи етиб улгурган шаҳарларнинг бозорлари билан қиёслаб кўрайлик. Бу ёғи Сеул, Шанхай, Деҳлию Дубайдан тортиб ҳатто уммон ортидаги Нью-Йорккача катта бозорларда кечасию кундузи, йил-ўн икки ой савдо-сотиқ гуруллаб туради. Бу хислатлардан Қўқон бозори ҳам мустасно эмас. Иккинчидан, юқорида номлари тилга олинган бозорлардаги каби бу ерда ҳам шаҳардаги дўконларга нисбатан маҳсулотлар 20-30 фоиз, баъзи ҳолларда тенг ярмига арзон сотилади.

Яна бир ўхшаш томони — ҳамма машҳур бозорлардагидек, Қўқонда ҳам «импорт» маҳсулотлар ҳукмронлик қилади. Балки бозор иқтисодиётини ўзлаштираётган барча давлатлар каби бизнинг Ўзбекистон учун бу табиий ҳол, деб ўйларсиз. Лекин тараққиёт шоҳсупасидаги Американинг Орландо шаҳридаги шундай бозорда Хитой фирмаларида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар «эгалик» қилаётганини кўриб, аввалига ҳайрон бўлдик. Ўйлаб қарасак, жаҳон бозорида қудратли боинглар, автомобиллар, электрон техникаси, сув ости кемаларию бошқа хил инсон ақл-заковатининг мевалари бўлмиш асбоб-ускуналар билан ҳукмронлик қилиб турган Америка учун алоҳида оворагарчилик қилиб, қандайдир «шмотка» ишлаб чиқаришдан кўра, уларни кўтарасига бошқа мамлакатдан сотиб олиш арзон тушар экан.

Умуман, ҳамма нарсани ўзимизда ишлаб чиқарамиз, дейиш бориб турган гўллик, бозор иқтисодиёти соҳасида мутлақо омиликдир. Ҳар бир мамлакат, ҳатто ҳар бир шаҳар, қишлоқ ўзининг табиий-иқтисодий имкониятлари ва халқининг салоҳиятига таяниб жаҳон бозорига интилади. Бинобарин, қўқонликларнинг ҳам бозорга солгудек «нимарсалари» анчагина.

Медицина фанлари номзоди Бахтиёржон Мансуров раҳбарлик қилаётган Республика имплатация марказининг ишлари Марказий Осиёда аллақачон тилга тушган эди. Мана энди унга хитойликлар харидор бўлишмоқда. Аниқроғи, ўзбек тиш шифокорларининг тажрибасини Хитойдаги медицина университетларидан бири сотиб олди. Бахтиёржон Мансуров шу университетнинг фахрий профессори ҳисобланади. Айни пайтда у ерда ўзбек стоматологи раҳбарлик қилаётган консультация-ўқув маркази муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда.

Мазкур шифохонанинг қўли енгил жарроҳи Турсунали Муллаевнинг айтишича, энди қўқонлик стоматологлар махсус шароитда ундириладиган тиш «кўчатларини» ўтказишни ўзлаштиришга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Оққан дарё оқаверади-да. Қўқонлик шифокорларнинг бу ютуқлари интеллектуал салоҳиятимиз бозорининг уфқлари кенглигига бир мисолдир.

Қўқонлик ўймакор уста Қодиржон Ҳайдаров мактабининг ютуқлари бир пайтлар собиқ СССР ҳудудида роса тилга тушган эди. Американинг Флоридасида, Уолт Десней шаҳарчасининг «мультфильмлар мамлакати»да бўлганимда, мен бу мактабнинг ворислари ҳақида ўйладим. Сабаби, бу ерда дунёдаги кўпгина мамлакатларнинг кичкина макети, ўзига хос хусусияти акс этган «ваколатхонаси» бор. Масалан, марокашликлар ўз ваколатхоналарини мусулмон масжиди тарҳидан нусха кўчириб қуришган. Ҳовлисида ҳурмолар пишиб ётибди. Шохларида тўтилар сайрайди. Шу ваколатхона саҳнида мамлакатга хос амалий санъат устахонаси ва унинг дўкони ишлаб турибди. Айрим ваколатхоналардаги темирчилик устахоналари Қўқондаги ёки Тошкентнинг Чорсусидаги темирчилик устахоналаридан сира фарқ қилмайди. Энди канадалик темирчи ёки англиялик бочкасоз қаторида бизнинг қўқонлик Қодиржон Ҳайдаров асос солган ўймакорлик устахонасини бир тасаввур қилинг. Ёнидаги дўконда эса Бухоро зардўзларидан тортиб риштонлик кулоллар тайёрлаган Ўзбекистоннинг ишонч ёрлиғи, ўзига хос рекламаси бўлмиш маҳсулотларгача сотилиб турса.

Тошкентдаги «Усто» бирлашмаси усталарининг ҳунари Жанубий-Шарқий Осиё давлатларида юксак баҳоланаётганини эшитган эдик. Бунинг ёнига қўқонлик ўймакор усталар ҳам қўшилиб, ўзбек ҳунармандчилиги шуҳратининг дунёга ёйилишига ҳисса қўшиши мумкин. Ахир, бу ҳам ўзига хос бир бозорда.

Аммо Қўқондаги бир қатор саноат корхоналари жаҳон бозорига дадил кириб бормоқда. Тўқимачилик машинасозлиги заводи шулардан биридир. Яқинда улар Жанубий Курия Республикасидан 200 минг дона домкрат кўтаргичлар тайёрлаб беришга буюртма олишди. Жаҳон бозорига қоплондек ташланган бу мамлакатда домкрат ишлаб чиқарилмайди, деб ўйлайсизми? Йўқ, чиқар экан. Аммо қўқонлик машинасозлар тайёрлаган кўтаргичлар мустаҳкамлиги жиҳатдан корейс ҳамкорларимизга маъқул тушди.

Завод бош инженери Дамир Ҳамзаевич Богдановнинг кабинетида кресло таглигининг намунасини кўрдик. Яқингача ўзбек мебелсозлари бундай маҳсулотни хориждан сотиб олишарди. Қўқонлик усталар ясаган тагликлар қулайлиги ва ихчамлиги билан чет элникидан яхшироқ эканлигини шу ерда ҳозир бўлганларнинг ҳаммаси бир овоздан эътироф этишди. Шу кунларда заводда мебелсозларимизга бундай тагликларни етарли даражада ясаб бериш учун тайёргарлик кўрилмоқда.

Қўқон электр асбобсозлиги заводи мутахассислари ҳам аввал хориж маҳсулотларини бозоримиздан сиқиб чиқариб, кейин четга чиқиш йўлидан бормоқда. Агар эътибор қилган бўлсангиз, ҳозир магазинларимизда ҳашамдор ва яхшилаб «упоковка» қилинган чет эл дазмоллари кўплаб учрайди. Уларнинг ёнида Қўқонда ишлаб чиқилган электр дазмолларини ҳам кўриш мумкин. Тўғри, чет элникига қараганда бироз кўримсизроқ. Лекин улардан анча арзон ва ишлатиб кўрганларнинг эътироф этишича, чидамлилиги учун ҳам харидорлар тез сотиб олишмоқда.

Шу заводнинг хонаки усулда вафли тайёрлайдиган печлари ҳам Қозоғистону Россиядан тортиб бу ёғи Афғонистон, Покистон бозорларида жуда харидоргир.

Собиқ СССР даврида завод Россия, Украина, Беларусь, Кавказорти ва Болтиқбўйи республикаларига кўплаб миқдорда турли кучланишдаги электр пайвандлаш аппаратлари етказиб берар эди. Империя парчаланиб, иқтисодий алоқалар узилиб қолганига қарамай, қўқонлик асбобсозлар «қадимий бозор»ларини қўлдан чиқармаслик учун қаттиқ курашмоқдалар ва деярли бунга мушарраф бўлишмоқда.

— Санкт-Петербург ёки Болтиқбўйи республикалари билан қулай денгиз йўли орқали боғланган Швецияда ҳам шундай электр пайвандлаш аппаратлари ишлаб чиқарилади, — дейди завод директори Анваржон Яҳёев. — Тўғри, уларники кўринишдан жуда чиройлик. Лекин ернинг остида, зах-намгарчилик шароитида ҳам яхши ишлаши ва мустаҳкамлиги учун ўрис оғайниларимиз бизнинг аппаратларни танлашди.

Қўқон вино-арақ маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган завод мутахассислари ташқи бозорда россияликлар билан тўқнаш келишди ва ғолиб чиқишди. Ўзимиздан қиёс-да. Дўконда кўпдан маълум «Кристал» ароғи билан қандайдир танилмаган «Мастона» деган шаробни ёнма-ён кўрсангиз, аввалгисини синовдан ўтганини танлайсиз. Лекин қуриялик мутахассислар бошқача ўйлашди. Синаб, текшириб кўриб, Қўқон заводининг «Мастона» ёрлиғи билан чиқарилаётган шаробига юксак баҳо беришди. Арзон «Кристал»ни (ҳар шишаси 70 центдан) қўйиб, «Мастона» ароғининг ҳар шишасини 1,2 доллардан сотиб олишмоқда.

Қўқоннинг иқтисодий ҳаётига оид бундай ибратли мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Бироқ «Ҳар тўкисда бир айб» деганларидек, йўл-йўлакай бу соҳадаги айрим камчиликларга ҳам рўпара бўлдик.

Тўхтатиб қўйилган Қўқон кимё комбинатининг маъмурий биносида Хитой-Ўзбек қўшма корхонаси тантанали равишда очилганини яхши эсласа керак. Биз ушбу корхонанинг кўргазмалар залида «Дружба» ёрлиғи билан чиқарилган хушбичим кийим-кечакларни кўрдик. Агар улар сотувга чиқарилса, бозорнинг энг олди маҳсулоти бўлиши ва чегара оша олиб ўтилаётган шу хилдаги кўпгина буюмларнинг бозорини касод қилиши мумкин. Афсуски, мазкур фирма ярим қувват билан ишламоқда. Биздан айирбошлаш усулида минерал ўғит ололмаётгани боис, хитойликлар фирмага газлама жўнатишни тўхтатиб қўйишган экан. Биз борган куни қарзини тўламагани сабабли, электрни ҳам ўчириб қўйишди. Халқаро ўлчамлар даражасида кийим-кечак тикишни ўзлаштириб олган чеварларнинг тушкун кайфиятига қараб, жаҳон бозори учун курашнинг осон кечмаслигига яна бир карра амин бўлдик.

Мазкур фирма Хитойдан бўлмаса, бошқа жойдан маҳсулот олиб, тезда ўзини ўнглаб олиши мумкин. Бироқ ҳали ишга тушмасданоқ эскириш эҳтимоли бор тўқимачилик «гигант»ларимизнинг ҳоли не кечади? Бу ҳақда ва, умуман, ихчам хорижий технологияларни ишлаб чиқаришга кенг жалб этиш тўғрисида турли катта-кичик мажлисларда кўп гапирилмоқда. Хорижий инвестиция ҳам асосан янги қурилишларга ва ихчам замонавий технологияларни ўзлаштиришга йўналтирилган. Ишга тушган ва ўзлаштириб олинган соҳалардан бўшаган маблағлар ҳам такроран бошқа йўналишдаги ишлаб чиқаришни ривожлантиришга сарфланиши табиийдир. Бу ўринда юқорида тилга олинган Қўқон спирт заводининг ишга тушиши ва бу йил республикамизда четдан дон сотиб олишнинг кескин камайиши муносабати билан «бўшайдиган» валюталарни назарда тутаяпмиз.

Тўқсонинчи йилларнинг бошида дўконларимизнинг бўмбўш пештахталарига қараб, дунё бизнесменларини фақат битта муаммо-молини қайси бозорда қандай сотиш масаласи қийнайди, десалар, ҳайрон бўлар эдик. Мана энди орадан атиги уч-тўрт йил ўтиб, бу «халқаро муаммо» бизга ҳам етиб келди. Қўқонда ва Андижонда қайси ишбилармон билан гаплашмайлик, барчаси худди келишиб олгандай, омборлари молга тиқилиб кетгани-ю, уни сотиш қийин бўлиб бораётганидан ёзғиришди. Мустақиллик шарофати бу.

Иккинчидан, Тошкентдаги каби Фарғона водийсидаги шаҳарларда, жумладан, Қўқон ва Андижонда ҳам бозор кўп йиллардан бери давлатнинг паноҳида савдо-сотиқнинг кити бўлиб келган «ЦУМ», «ГУМ» типидаги йирик дўконларни анча сиқиб қўйди. Улар ўз-ўзидан штатларини қисқартириш, савдонинг замонавий усулларини тезроқ ўзлаштириб олиш ва сервис хизматини жонлантиришга мажбур бўлмоқдалар.

Ички бозоримизда чин маънода рақобат бошланди. Халққа яқинлиги ва иш усулини тез ўзгартиришга қобилиятли бўлган хусусий тармоқ йирик корпорацияларга қаттиқ тикилган. Улар эса савдо майдонида ягона ҳукмрон бўлиб қолиш учун, баъзан курашнинг номақбул усулларидан ҳам фойдаланмоқдалар. Бундан икки йил олдин Тошкент вилоятида хусусий мулк эгаларига қарашли сутни қайта ишловчи мини-цехларининг фаолиятини «текшириш» компанияси уюштирилди. Тозаликка риоя қилинмаётир, деб уларнинг бир нечтасини ёпиб қўйишгача бориб етилди. Бу йил кўкламда дўконларда пешма-пеш сотилиб турганига қарамай, яна «нонни сотиб олинг», «агар кампирчопон, эшакмия каби ўтлардан заҳарланмай десангиз, фақат ун комбинатларининг маҳсулотидан фойдаланинг» қабиладаги рекламалар телевидениеда тез-тез бериб турилди. Бу очиқдан-очиқ қишлоқларимизда ишлаб турган юзлаб хусусий тегирмонларни терғаб қўйишга, яъни синдиришга қаратилган эди. Чунки чўнтагидаги пулига қараб, одамлар дўкондаги унни қўйиб, бозордан ғалла сотиб олиб, уни тегирмондан чиқариб, нон ёпишга ўтиб кетаётган эдилар. Тўғри, ёшлар ғалла тозалашни билмаганликлари учун айрим жойларда кампирчопон ва эшакмия уруғи қўшилиб кетган буғдой унидан заҳарланиш ҳоллари ҳам содир бўлди. Аммо «гап ундамас, буғдойда», деганларидек, бу ерда ҳам асосий масала большевистик бюрократиянинг бозордаги дангал рақобатга чидамаётганидадир.

Албатта, булар ўткинчи ҳолатлар. Энг асосийси — йўл тўғри танланган. Республикамизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар механизми мустақиллик имкониятларини тезроқ намоён этиш ишига муваффақиятли хизмат қилмоқда. Биз Қўқонда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ.

ТАШКИЛОТ ҚЎМИТАЛАРИ МАЖЛИСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

бири — аҳолини ижтимоий таъминлаш масалаларини олайлик. Биргина тоза сув ва табиий газ таъминоти борасида Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Навоий, Бухоро, Андижон, Наманган ва бошқа вилоятларда катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. Республикамиз миқёсида олсак, 70 йил давомида Ўзбекистон аҳолисининг 28-30 фоизи ичимлик сув билан таъминланган бўлса, мустақилликнинг тўрт йили ичидагина яна 30 фоиз аҳолини тоза сув билан таъминлашга эришилди. Аҳолини табиий газ билан таъминлаш 70 йил ичида 18 фоиздан иборат бўлган эса, сўнгги тўрт йилнинг ўзида бу рақам қарийб 60 фоизни ташкил этди. Бундан ташқари нефть ва ғалла мустақиллиги йўлида ҳам улкан ишлар қилинди. Сўнгги йилда нефть маҳсулотларини четдан келтириш кескин қисқарди. Илгари Ўзбекистон қарийб 4 миллион тонна ғаллани хориждан ташиб келтирар эди. Бу йил 800 минг гектар ерга дон экилган, келаси йил 1 миллион 200 минг гектарга ғалла экилади. Бу дегани—қисқа фурсатда ғаллани четдан келтиришга ҳам барҳам берилади. Мажлис муқаддимасида Бош вазирнинг биринчи ўринбосари ана шулар хусусида сўзлади.

— Мустақиллик байрамини ҳар йили янгича қурилишлар, кенг миқёсдаги ободончилик, яратувчанлик ишлари билан кутиб олаётганимизни алоҳида таъкидламоқчиман, — деди И. Жўрабеков. — Жумладан, бугунги кунда бутун Ўзбекистон гўё улкан қурилиш майдонига айланган. Биргина мамлакатимиз пойтахтида истиқлол куни ишга тушиши белгиланган ўнлаб иншоот қурилмоқда. Шуни ҳам айтмоқчиманки, байрам иншоотлари қурилиш учун зарур маблағнинг фақат бир қисмигина давлат бюджетидан ажратиляпти. Бу савобли ишлар асосан турли жамғармалар, ҳомийлар, ишбилармон раҳбарлар ва ташаббускор кишиларимиз ҳиммати ва меҳнати туфайли муваффақиятли амалга оширилмоқда. Бош мақсадимиз — байрам баҳона юртимизни янада гуллатиш, обод қилиш, элимизнинг руҳини кўтариш, халқнинг Президентимиз раҳбарлигидаги республика ҳукумати сиёсатига ишончини янада мустаҳкамлашдан иборат.

Мажлисда байрам муносабати билан Тошкент шаҳрида қуриб битказиладиган иншоотлар ва пойтахт майдонларида ўтадиган халқ сайллари, маданий тадбирлар ҳақида, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда мамлакатимиз мустақиллигининг 4 йиллигини нишонлашга тайёргарликнинг бориши тўғрисида мутасадди раҳбарларнинг ахборотлари тингланди.

Пойтахтда ўтадиган байрам тадбирлари дастури тасдиқланди.

Мажлисда Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан Самарқанд, Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларида юбилейга қадар таъмирланадиган иншоотларда ишларнинг бориши, Амир Темур юбилейи муносабати билан белгиланган халқаро тадбирлар, Амир Темур музейи лойиҳаси, унинг қурилиши ҳақида тегишли вазирлик ва ташкилотлар раҳбарлари, вилоятлар ҳокимлари ўринбосарлари ҳисобот бердилар. Жойларда Амир Темур номи билан боғлиқ обидаларни таъмирлаш, ободончилик ва қурилиш борасида қилинаётган ишлар талаб даражасида эмаслиги қайд этилди. Мажлисда Амир Темур юбилейи билан боғлиқ ободонлаштириш ишларини жадаллаштириш юзасидан тегишли чора-тадбирлар белгиланди. «Ўздавкинокомпания»га Амир Темур ҳақида бадиий ва ҳужжатли фильмлар тайёрлаш билан боғлиқ ишларни жадаллаштириш топширилди.

Мажлисда Республика Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Бош вазир ўринбосарлари С. Саидқосимов, Р. Юнусов, М. Усмонов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов иштирок этди.

(ЎзА).

• *Ғалла-95*

РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ

Фарғона вилояти ғаллакорлари дон тайёрлаш бўйича шартнома мажбуриятларини бажариб, Ватан омборларига 86 минг тоннадан зиёд ғалла етказиб беришди. Ғаллакорлар ўтган йилнинг 10 октябрига қадар 62 минг гектар майдонга сара уруғ қадаганликлари муваффақиятларни таъминлашда етакчи омил бўлди. Вилоят тадбиркорлари кўмагида 300 та янги дон комбайнлари олиб келиниб, юқори унум билан ишлатилди.

Ҳозиргача ғалла майдонларининг 85 фоизида дон сарамжомлаб олинди. Вилоятда ўрим-йиғимни ўтган йилга нисбатан бир ой илгари тугаллаш мўлжалланмоқда. Дон ҳосилдорлиги вилоят бўйича ҳар гектар ҳисобига 40 центнерга яқинлашиб қолди. Улкан хирмонга Учкўприк, Боғдод, Кува, Тошлоқ туманлари ғаллакорлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Вилоят ғаллакорларининг умумий ғалла хирмони 150 минг тоннага етди. Қува туманидан Раҳматов номли, Бағдод туманидан Усмонхўжаев, Ўзбекистон туманидаги «Пахтақайнар», Тошлоқ туманидан «Навбаҳор» жамоа хўжаликларида ҳосилдорлик 45 центнердан ортиб кетди. Тошлоқ туманидаги Фарғона жамоа хўжалиги ижарачиси Орзубой Ёқубов шартномадаги 40 ўрнига 70 центнердан хирмон кўтарди. Ёзёвон туманидан М. Раҳмонов, Бешариқ туманидан А. Эргашев ва бошқа юзлаб ижарачилар ҳосилдорликни 60 центнерга етказдилар.

Режага қўшимча 50 минг тонна дон топшириш учун вилоят ғаллазорларида ишлар қизғин давом этаяпти.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗИНИ ЎЗИ ТАНҚИД РУҲИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьялари ва ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг йиғилиши бўлди. Унда қўмитанинг 1995 йил биринчи ярмидаги иш фаолияти ўзини ўзи танқид руҳида муҳокама этилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси У. Қ. Мингбоев сўзга чиқиб, Олий Суд фаолиятини сифат жиҳатидан янги поғонага кўтариш, судлов ишларининг самарадорлигини оширишда касаба уюшмаси аъзоларининг олдида турган вазифалар хусусида тўхталди.

Йиғилишда муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

С. ҲУСАНОВА.

• *Чет элликлар нигоҳи ила*

ЎЗБЕКИСТОН — МАРКАЗИЙ ОСИЁДАГИ ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ ДАВЛАТ

Японияда нашр этиладиган «Шукан Пост» журналининг 1995 йил 2 июнь сонида унинг мухбири Такемуранинг шу кунчиқар мамлакатнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Укэру Магосаки билан суҳбати эълон қилинди. Қуйида ушбу мулоқотнинг қисқартирилган матни билан танишасиз.

Ўзбекистон, деб аталмиш мамлакат ҳақида нималарни биламиз?

Ўзбекистон — собиқ Иттифоқдан ажралиб чиқиб, мустақилликка эришган давлат. Ҳозир Японияning бу мамлакатдаги Мухтор элчиси жаноб Магосакидир. У далиллар билан исботлашнинг моҳир устаси, тажрибали дипломат, шунингдек, «Япон дипломатияси: ботиний назар» китобининг муаллифи ҳисобланади.

Жаноб Магосакининг фикрича, бизнинг Ўзбекистон билан дипломатик алоқаларимиз япон дипломатиясининг умумий йўналишлари билан чамбарчас боғлиқ. Ўз мустақиллигини сақлаб турган давлатларнинг иқтисодий сиёсатдаги муваффақиятлари эса биз учун устивор масаладир.

— Назаримда, Ўзбекистон кўпчилик японлар учун нотанишдир...

— Дарҳақиқат, 1994 йилги Хиросимада ўтказилган Осиё ўйинларида Ўзбекистоннинг футбол командаси чемпионлик унвонини қўлга киритгач японийлик спорт ишқибозлари ер куррасида шундай мамлакатнинг мавжудлиги ва у шу қадар кучли командага эга эканлигини билиб олишди.

—Ўзбекистон — янги мустақил давлат. Бироқ унинг пойтахти — Буюк ипак йўлидаги қадимий шаҳарлардан бири-Тошкент бизга кўпроқ маълум, шундай эмасми?

—Тошкент — икки миллион нафардан зиёд аҳоли яшайдиган, метронинг учта йўналишига эга бўлган йирик замонавий шаҳардир. Уни кўламию миқёси жиҳатидан Москва, собиқ Совет Иттифоқидаги бошқа катта шаҳарларга қиёслаш мумкин.

— Тошкентнинг шундай гўзал шаҳар сифатида шуҳрат қозонишига қандай омиллар сабаб бўлган?

— Иккинчи жаҳон уруши даврида мамлакат мудофаасида Тошкентнинг стратегик база бўлганлиги тарихий аҳамият касб этдики, бу шу омиллардан биридир. Ўшанда Москва, Ленинград, Киев каби йирик шаҳарлар душман билан жанг қилиш майдонига айланган эди. Шу сабабли, Тошкентга йирик заводлар кўчириб келтирилди, янгилари бунёд этилди. Уларнинг ичида самолёт ишлаб чиқарадиганлари ҳам бор эди.

— Бу ерда индустрлаштириш ўша даврда ривожланган демоқчисиз-да?

— Албатта. Ўшандан буён Тошкентда ниҳоятда кўп, ҳатто ҳавода ёнилғи билан таъминланадиган юксак технологияли самолётлар ишлаб чиқарилди.

— Кўпчилик японларнинг тасаввур қилишларича, собиқ Иттифоқнинг ўн бешта мустақил давлатидан ҳар бири иқтисодий қийинчиликларни бошидан кечирмоқда. Ҳозир Ўзбекистонда қандай иқтисодий вазият вужудга келгани ҳақида гапириб бера олмайсизми?

— Деярли барча давлатларда, айниқса, Марказий Осиё мамлакатларидаги саноат корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариш 20-30 фоизгача пасайиб кетгани айни ҳақиқат. Бу заводларнинг ўз вақтида хомашё ёки эҳтиёт қисмлар ололмаслиги билан боғлиқ. Бироқ Ўзбекистондаги вазият собиқ Иттифоқ республикаларида вужудга келган ҳолатдан фарқ қилади. Бу ерда марказдан бошқариладиган аниқ иқтисодий сиёсат ишлаб чиқилган. Ўзбекистон саноатида учта муҳим соҳа алоҳида ўрин тутади: биринчиси — олтин қазиб олиш ва уни қайта ишлаш. Олтин қазиб чиқаришда Ўзбекистон дунёда етакчи ўринда туради. Иккинчидан, пахта етиштириш. Шу боис Ўзбекистонда тўқимачилик саноати ривож топган. Учинчиси — нефть ва газ қазиб чиқариш, уларни қайта ишлаш.

Мазкур учта муҳим соҳа мамлакат тараққиётининг устивор йўналишларини белгилайди. Бир-икки йилдан кейин ушбу жабҳаларда барқарор ўсиш жараёнини кутса бўлади.

— Бундай истиқболлар ўзга мустақил давлатлар учун характерли эмас, деб хулоса чиқариш мумкинми?

— Менимча, шундай. Ўзбекистон каби тараққиётнинг аниқ истиқболли режасига эга бўлган мамлакатлар ё жуда кам, ёки умуман йўқ. Унинг буюк истиқболга эга эканлигининг омилларидан бири, шубҳасиз, ададсиз бойликлар билан таъминланганидир. Яна бир муҳим омил шундан иборатки, республика ўзининг барқарор иқтисодий сиёсатига эга.

— Бу Ўзбекистон раҳбарининг салоҳияти ва нуфузи баланд инсон эканлигидан дарак бермайдими?

— Худди шундай. Мен бунга қўшимча қилиб, «Агар ҳозир жаҳондаги Президент ёки Бош вазир лавозимидаги раҳбарлар ўртасида уларнинг иқтисодий сиёсат юргизиш иқтидори бўйича мусобақа уюштирилса, Президент Каримов энг юқори ўринлардан бирини эгаллаган бўларди», деймаn. Жаноб Каримов ўз мамлакати иқтисодиётини ипидан-игнасигача пухта биладиган жаҳондаги энг билимдон раҳбарлардан биридир.

— Ўзбекистон ҳақида Японияга жуда кам ахборот етиб келади. Сиз Ўзбекистонда туриб, халқаро аҳволдан қандай воқиф бўлиб турасиз?

— Мен телевидениедан БИ-БИ-СИ ва СИ-ЭН-ЭН кўрсатувларини сунъий йўлдош алоқаси орқали мунтазам кузатиб бораман. Шунинг учун дунёда содир бўлаётган воқеа-ҳодисалардан хабардор бўлиш имкониятига эгаман. Япония ҳақидаги янгиликлардан гапирадиган бўлсак, биргина воқеани айтиб берай. Япон ёзувчиси Оэ адабиёт соҳасида Нобель мукофотини олганда, Ўзбекистондаги журналистлардан бири унинг рус тилига ағдарилган китобини менга совға қилди.

— Ўзбекистонда ёзувчи Оэнинг асарларидан намуналар бор экан-да?

— Ҳа, бор. Ўша журналист Оэнинг китобини фақат Нобель мукофоти олгани учунгина ўқимаган. Бунгача ҳам у ёзувчи ижоди билан тўлиқ таниш бўлган.

— Ўзбекистонда Японияга қизиқиш катта эканлиги менга ҳам маълум. Менимча, халқларни бир-бирларига яқинлаштириш учун барча воситаларни ишга солиш лозим. Япониянинг Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантиришга муайян ҳисса қўшиши учун барча асослар бор.

— Япониянинг Ўзбекистонда амалга ошираётган ишлари мамлакатимиз дипломатиясининг тамойилларига тўла мос тушади. Шу вақтгача япон дипломатияси халқаро муносабатларни бошқа мамлакатларнинг сиёсати Япония манфаатларига нечоғли мос келиши нуқтаи назаридан таҳлил қиларди. Бунда Япония манфаатлари жуда қисқа муддатни кўзда тутарди. Аммо япон дипломатиясининг келгусидаги асосий йўналишларини белгилашда янгича қарашлар зарур. Халқаро вазиятда муҳим ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда бу ишга ўз ҳиссамизни қўшмоғимиз лозим, деб ўйлайман. Менинг назаримда, бизнинг дипломатиямиз эътибор талаб минтақалардаги вазиятни барқарорлаштиришга интилиши даркор.

Агар Япония Марказий Осиёдаги аҳволни барқарорлаштиришга шу тарзда ҳисса қўша олса, бу дипломатиямиз равнақи йўлида қўйилган муҳим қадам бўлур эди.

Ватанни севмоқ иймондандир, деймиз. Ҳар биримиз, энг аввало, ватаннинг ўтмишини билсак, бу тарихни яратган ота-боболаримиз кимлигини, уларнинг ватанни қанчалик севганларини англаб етсак, ана ўшанда вужудимизда иймон уйғонади. Ватаннинг тош-тупроғи, еру-осмони ва атрофимиздаги одамларнинг қадрига етамиз. Аниқроғи кўзимиз очилади.

Афросиёб саройи деворига 660 йилда номаълум рассом чизган лавҳалардан бирида Самарқанд ҳокими ҳузурига келган элчилар сурати акс эттирилган. Эгниларида гўзал кийимлар, қўлларидаги патнисда совға-саломлар, юзу-кўзларида эса самимий эҳтиром. Бу суратдан биз ўша замонларда ҳам қўшни мамлакатлар билан борди-келдимизни ва уларнинг Ватанимизга қизиқиши кучли бўлганлигини кўрамиз. Дарвоқе, меҳмонлардан бирининг кўйлаги этагида сўғд тилида шундай ёзув бор: «Мен Чағониён давлати элчисиман. Самарқандликлар динини, урф-одатини ўрганиш ниятида келдим».

Хўш, бундай ноёб санъат асарларини — жонли тарихимизни қандай асраш керак? Келажак авлодларга бус-бутун етказиш йўллари-борми? Ахир вақт ўтиши билан улар нурайди, ранггини йўқотади. Саволларга қибрайлик қадимшунос олим Абдуғани Абдураззоқов ижоди ҳам жавоб беради.

Деҳқон ўғли отадан жуда эрта етим қолди. Оналик етимгул етим экан. Каромат опа далада ишлаб фарзандларини ўқитди, улғайтирди. Мактабни, Чирчиқ кимё-технология техникумини «аъло»га тамомлаган йигит Политехника институтининг кимё-технология факультетида ўқиди. Институтни тугатгач, Андижонга юборилган Абдуғани ака вилоят маҳаллий саноат корхонасида бош муҳандис бўлиб ишларкан, яна ўқисам, миллий мавзуларга қўл урсам, деб орзу қиларди. Шунинг учунми, у Ўзбекистон Фанлар академиясининг кимё институти аспирантурасига ўқишга кирди.

Худди шу воқеадан бир йилча олдин — 1958 йил таниқли қадимшунос олим, академик Яҳё Ғуломов раҳбарлигида Фарғона вилоятининг Қува туманидаги тепаликда қазув ишлари олиб борилиб, XI-XII асрларга оид шиша буюмлар топилган эди. Бу буюмларнинг бежирим ва ноёб ишланиши олимларни қизиқтириб қолди. Уларнинг кимёвий технологиясини ўрганишни кимёгарга топширамизми, тарихчи ё шарқшуносгами деб обдон ўйланган олимлар ёш кимёгар аспирант Абдуғани Абдураззоқовни танлашди.

— Бунинг учун камида бир йил араб, форс ёзувларини ўрганасиз ўғлим-деди Ёқуб Юсупович — чет тили ва рус тилини пухта билиш керак. Ана ундан кейин рус шишасозлиги мутахассиси, академик Михаил Алексеевич Безбородов сабоғини оласиз. Демак, аспирантурада уч йил эмас, беш йил ўқишга тўғри келади.

Устозлари тавсия этган мавзу унинг юрагига чўғ солди. Шарқшунос олим Нажим Сотволдиевдан араб, форс ёзувларини ўрганди. Немис, рус тилларини ўзлаштирди. Михаил Алексеевични излаб Белоруссияга борди. Кейинроқ пенсияга чиққан устози билан бирга Ленинградга келиб тарих-археология институти аспирантурасида ўқишини давом эттирди.

— Ўрта Осиёда ҳам шишадан қадим-қадимдан меъморчиликда, табибларнинг идишлари ва пардоз буюмлари ясашда фойдаланилган. Мирзо Улуғбек қурдирган биноларда рангли шиша ҳам ишлатилган. Қувада топилган шиша буюмлар эса ниҳоятда антиқа, — дейди олим. Айниқса қадаҳлар бандининг юқори қисмига жажжи, нафис тарелкачалар ўрнатилиб, қўлга ёки дастурхонга бир томчи ҳам шароб тўкилмаслиги чоралари кўрилгани уни ясаган усталарнинг юксак диди ва маданиятидан дарак беради.

— Балки бу идишлар Қувага совға сифатида келиб қолгандир? — деб сўрайман олимдан.

— Йўқ. Ҳатто бу шиша буюмларни пиширадиган юқори ҳароратга чидамли хумдонлар ҳам топилган. Бу хумдонлар Фарғонанинг, айнан Қуванинг соз тупроғидан ясалган. Бу хумдонларда пўлатни, чўянни эритиш мумкин. Қува ўша асрларда энг ривожланган, савдо сотиқ йўллари ўтган марказий шаҳарлардан бўлган.

Яна савол бераман.

— Дарвоқе, ўша XI—XII асрларда шишанинг неча хил тури бўлган?

— Қум ва кулни юқори ҳароратда пишириб, қирқ хил шиша олинган. Ҳозир эса шишанинг минглаб турлари мавжуд.

— Ўша давр тажрибасидан бугун ҳам фойдаланиш мумкинми?

— Ҳар бир даврнинг ўз тараққиёти бор. Ҳозир кул ўрнига ишқор ва тоғ жинслари ишлатилади. Лекин вақти келиб, бирдан ишқор етишмай қолсагина эски тажриба ёрдамга келади. Жиззах атрофида шўрхок ерлар кўп. У ердаги ўсимликларни куйдириб, кулини олиб, шиша ишлашда фойдаланса бўлади. Эски тажриба мисоли хазина, истаган пайтда мурожаат этиш мумкин.

Шундай қилиб, Абдуғани ака беш йил ичида аспирантурани ҳам, диссертацияни ҳам ёзиб тугатди. 1964 йили кимё фанлари номзоди унвонини олди ва Тошкентдаги кимё институтида катта илмий ходим бўлиб ишлай бошлади.

1966 йили республикамиз қадимий ёдгорликларини ўрганиш соҳасида муҳим воқеа рўй берди: Афросиёб деворий суратлари топилди. Лекин уларни очиш ва тозалаш жараёнида сержило бўёқлар ранги ўзгара бошлади ва қадимий рангларнинг йўқола бошлаш ҳавфи туғилди. Қазув ишлари вақтинча тўхтатилди. Академияда кенгаш чақирилиб, махсус лаборатория очиш, ноёб топилмаларни сақлаш бўйича мутахассис тайёрлаш масаласи кўрилди. Республикамиз ҳукумати бу масала юзасидан қарор чиқариб, маблағ ажратди.

ЎзФАнинг тарих ва археология институтида очилган лабораторияга Абдуғани Абдураззоқовни таклиф қилишди. Изланишлар натижасида Афросиёб деворий суратларига пуркаш учун махсус кимёвий дори яратилди. Шу усул самараси ўлароқ, деворий суратлар яшамоқда. Лабораторияда шунингдек, қадимий темир буюмлар, кийим-кечаклар технологияси ҳам ўрганилиб, уларни сақлаш усуллари топилди. Мутахассислар тайёрланди. Илмий мақолалар, китоблар чоп этилди. Абдуғани ака раҳбарлигида уч киши номзодлик ишини ёқлади. Хуллас, олим 20 йилдан ортиқ умрини Афросиёб саройи суратларини жойидан кўтариб, таъмирлаш ва музейга кўчиришга сарфлади. Яна ўн минглаб топилмаларга қайта ҳаёт бағишлади.

1970 йили Самарқандда Ўзбекистон Фанлар академиясининг археология илмий-тадқиқот институти очилди. Ҳозир унга академик Яҳё Ғуломов номи берилган. Ўрта Осиёда ягона бўлган бу илм даргоҳига Абдуғани Абдураззоқов, Аҳмадали Асқаров, Абдулхай Муҳаммаджонов, Ўткир Исломов каби 50 нафар иқтидорли олим сафарбар этилди. Қибрайдаги шинамгина ҳовли—жойини қулфлаб, Самарқандга кўчиб борган Абдуғани ака бу ерда ҳам ёдгорликларни таъмирлаш ва сақлаш усуллари лабораториясига раҳбарлик қилади. Бир йилдан сўнг лаборатория катта бўлимга, яъни республика бўйича шу соҳанинг илмий марказига айланди.

Қадимшунослар республиканинг қайси бурчида осори-атиқа ёдгорликларидан дарак топишса, бўлимга хабар беришади. Абдуғани ака бошчилигидаги гуруҳ етиб бориб, гўё янги туғилган чақалоқни йўргаклаб парваришлагандек, ёдгорликларни таъмирлаб, тиклаб, асраб-авайлаш ҳаракатига тушадилар. Музейларни бойитадилар. Бу орада олим докторлик ишини ҳам ёзиб тугатди. Ёзиб тугатди, дейиш осон. Тўкилиб кетай деб турган қўлёзмаларнинг чангини ютиб ёзди.

1992 йили Абдуғани Абдураззоқов тарих фанлари доктори унвонини олиш учун диссертация ёқлади. Ўрта Осиёда шишасозлик соҳасининг ягона мутахассиси деб тан олинди.

Қозоғистон, Туркманистон, ҳатто, айрим чет элларда топилган қазилмалар нусхасини Абдуғани акага юборадилар. Олим уларни ўрганиб, таҳлил қилиб, мақолалар ёзиб жўнатади. 1992 йили Испаниянинг Мадрид шаҳрида бўлган Халқаро конгрессда ҳам ўзбек олими ўз нутқи билан кенг жамоатчилик эътиборини қозонди. Шуниси қувончлики Хитойда, Ҳиндистонда ёки бошқа ўлкаларда топилган шиша буюмларнинг баъзилари бизнинг юртдан. борган элчилар совғаси эканлиги аниқланди. Олим ЮНЕСКО қошидаги халқаро шишасозлик комиссиясининг махсус қўмитаси аъзоси.

Шуниси ачинарлики, Абдуғани ака раҳбарлигида ишлов берилган ёдгорликлар умри узаймоқда-ю, лекин маблағ етишмаслигидан ишловсиз қолдирилган ёдгорликлар нураб, рангини йўқотмоқда.

— Ҳозир республикамиз ҳудудида 5500 дан ортиқ археологик ёдгорликлар бор, — дейди Абдуғани ака, — уларнинг 60 дан ортиғи жаҳон аҳамиятига молик. Булардан камида 15 тасини очиқ музейларга айлантириб, валюта ишлаш ва маблағни ёдгорликларнинг умрини узайтиришга сарфлаш зарур. Бундан ташқари учта идорани яъни Археология институтининг таъмирлаш бўлимини. Санъатшунослик институтининг таъмирлаш лабораториясини ва «Ўзбектаъмир» лабораторияларини ягона бир илмий-текшириш ва таъмирлаш марказига айлантириш вақти келди. Бу таклифни Академия жамоатчилиги маъқуллади.

Ҳозир Археология институти ходимлари франциялик, германиялик қадимшунослар билан ҳамкорликда, уларнинг моддий ёрдами билан қидирув-қазув ва таъмирлаш ишлари олиб боришмоқда. Олимнинг «Афросиёб» деворий расмларини таъмирлаш ва сақлаш усуллари» номли китоби ҳатто Франциянинг собиқ Президенти Франсуа Миттеран жаноблари эътиборини ҳам тортган.

Санъат МАҲМУДОВА,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

МУСТАҚИЛ ҲАЁТ БЎСАҒАСИДА

Куни кеча республикамиз мактабларида 11-синф ўқувчиларининг битирув оқшоми бўлди. Пойтахтдаги Абу Али ибн Сино номли 105-мактабда бу тантана ўзгача ўтди. Кечага 20 йил муқаддам мактабни битирган собиқ ўқувчилар ҳам ташриф буюрдилар.

— Бугун, айниқса, биз устозларнинг қувончимиз чексиз, — дейди мактаб директори Насиба Раҳимова. — Чунки мактабимизнинг 33-қалдирғочлари ҳисобланмиш 45 нафар битирувчимиз икки хил ихтисослик бўйича ҳаётга йўлланма олаяптилар.

«Аъло даражали» шаҳодатнома олган 11-»А» синф битирувчиси Марҳабо Абдазова чуқур билим ва тарбия берганлари учун устозларга ўз миннатдорчилигини билдирди.

— Бундан 20 йил аввал биз ҳам худди шулар каби катта ҳаётга йўлланма олган эдик, — дейди собиқ битирувчи Ф. Абдуллаев. — Қарангки, мана бугун баъзиларимизнинг фарзандларимиз ҳаётга учирма бўлаяптилар.

— Нимасини айтасиз, — дея суҳбатга қўшилади Р. Қосимов. — Менинг назаримда, бугунги учрашувнинг аҳамияти жуда катта. Биринчидан, инсон болалигини — беғубор дамларни ёдга олса, иккинчидан қадрдонлар бир-биримизнинг оилавий шароитимиз билан яқиндан танишамиз. Мана шу яқинлашув, аҳиллигимиз натижасида қуда-анда бўлармиз. Бугунги битирувчиларга ҳам биздан ўрнак олишлари: ҳаётда ўз ўрниларини топишларига тилакдошман.

Л. ҚЎЧҚОРОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

ФАХРИЙЛАР ВА ЁШЛАР КОРХОНА ОЧИШДИ

Гулистон туманидаги «Бешбулоқ» жамоа хўжалигида бир гуруҳ жамоалар ва ёшлар фойдали ишга қўл уришди. Чоллар ва йигитларнинг саъй-ҳаракати билан Сирдарё бўйида мўйна етиштирадиган кичик корхона очилди. Бу ерда, асосан, нутра боқилади. Мўйначилар етакчиси Эргаш бобо Холқўзиевнинг айтишича, нутра терисига шу ерда ишлов берилиб тайёр маҳсулот сифатида савдога чиқарилади. Гўшти эса парҳез таом сифатида харидорларга ҳавола этилади.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАРИДОРГИР МАҲСУЛОТ

Хонободдаги кабель ишлаб чиқариш бирлашмаси ишбилармонлари маҳсулотнинг харидоргир, сифатли бўлиши учун изланмоқдалар. Айрим корхоналар хомашё етишмаслигидан нолиётган бир пайтда тадбиркорлар маҳсулот айирбошлаш ҳисобига янги шериклар топишяпти. Яқинда бу ерда кўптолали изоляцияланган алюмин кабель ишлаб чиқариш йўлга қўйилганди. Маҳсулотнинг бозори чаққон бўляпти. Унга нафақат республикамиздан, ҳамдўстлик мамлакатларидан ҳам талабгорлар кўпайиб кетди. Шуниси қувонарлики, корхона янги маҳсулотдан йилига 7,5 минг тонна ишлаб чиқариш имконига эга бўлди.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ.
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Маданият хабарлари*

ЯНГИ САҲНА ТОМОШАЛАРИ

Қўқон шаҳар Занжирали Мирзатов номли халқ театри ижодий жамоаси Ўлмас Отахоновнинг «Тирикликда қилмасанг шод» деб номланган янги саҳна томошасини мухлислар ҳукмига ҳавола этди.

Инсоний туйғулар, онага бўлган ҳурмат, одамийлик ҳақида ҳикоя қилувчи мазкур саҳна томошасини Ўзбекистон халқ артисти Рашидхон Содиқов саҳнага олиб чиққан. Спектакль руҳига мос саҳна безакларини рассомлар Иномжон Ҳожиматов ва Рафиқ Аҳмедовлар ишлаган. Спектаклдаги асосий ролларни Маҳмуджон Юсупов, Муҳайё Ҳусанов, Шокиржон Йўлдошев, Ҳурсаной Останқулова, Усмонжон Юсуфалиев ва бошқалар ижро этмоқда.

***

Ғиждувон туманидаги халқ театри ижодий жамоаси ҳам ўз мухлисларини ҳазил саҳна томошаси билан хушнуд этди. Ёзувчи Ўткир Ҳошимовнинг «Тўйлар муборак» асари асосида саҳнага олиб чиқилган комедияси кулги шинавандалари томонидан илиқ кутиб олинди. Спектаклни иқтидорли режиссёр Ислом Ражабов саҳналаштирган. Асосий ролларни Лайло Гаспарова, Шокиржон Ҳамроев, Саодат Ўринова, Озода Тўраева, Насрулло Ҳамроев ва бошқалар ижро этмоқдалар.

* * *

Нукус шаҳридаги маданият ва дам олиш марказининг «Мерос» фольклор-этнографик ансамбли ижодий жамоаси «Қиз узатиб боргани» деб номланган янги мусиқий театрлаштирилган томошасини ўз мухлислари ҳукмига ҳавола этди. Қорақалпоқ халқининг тўй-маросимлари, миллий урф-одатлари, маросим қўшиқларидан иборат бўлган мазкур дастурни ансамблнинг бадиий раҳбари Ўзбекистон ва Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги Ўзбекистон Давлат мукофотининг совриндори Бахт Турдимуродов саҳнага олиб чиқишга муваффақ бўлди.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

• *Тиббиёт оламида*

НАМАНГАНДА ШУНДАЙ МАСКАН БОР

Яқинда республика санатория-курортлар бирлашмасига қарашли «НИҲОЛ» сиҳатгоҳида бўлдим. Учқўрғон туманининг юқори қисмида Норин дарёсининг сўлим қирғоғида жойлашган бу маскан дов-дарахтларга бурканган, бетакрор манзараси билан ҳар қандай кишини ўзига мафтун этади. Теварак-атроф озода.

Сиҳатгоҳ бош ҳакими Абдувосит Деҳқонов билан бўлимларни кўздан кечирдик.

«Фитотерапия» — гиёҳлар дамламаси билан даволаш бўлими даволанувчилар билан гавжум. Бу ерга киришингиз билан доривор гиёҳларнинг хушбўй ҳиди димоққа урилади. Юмшоқ креслоларда ўтирган беморлар шифокорларнинг тавсияси билан турли доривор гиёҳлардан тайёрланган дамламаларни ичиб, дам олишмоқда. Диққатга сазовор томони ушбу сиҳатгоҳда республикамизда биринчи бўлиб беморларни шарқ табобати, яъни доривор гиёҳлар билан даволаш йўлга қўйилган. Шарқ табобати усули, айниқса, буйрак, ўт пуфакдаги қум ва тошларни туширишда, кам қонли, қандли диабет каби хасталикларни даволашда қўл келмоқда.

Шунингдек, сиҳатгоҳда асаб, бўғинлар, ошқозон ва ичакларнинг яллиғланиши, жигар, ўт халтаси йўлларининг хасталиги, тери касалликлари, юрак, қон-томири ҳамда модда алмашувининг бузилиши каби хасталикларга чалинган беморлар ҳам даволанмоқдалар. Уларни даволашда сиҳатгоҳ ҳудудида чиққан шифобахш минерал сувнинг нафи катта бўлаётир. Инсон организми учун зарур моддаларга бой бу сувда ванна қабул қилиш минерал ва микро элементларга бой балчиқ, парафин, озерит, ҳамда игна қўйиш, уқалаш каби даволаш усуллари кенг қўлланилмоқда. Шу йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб буйрак ва сийдик йўлларидаги қум ва тош тўпланиши хасталигини даволаш йўлга қўйилди.

Сиҳатгоҳда шифокорларнинг изланишлари натижасида янги даволаш усуллари йўлга қўйилаётгани туфайли бу ерга келувчилар сони тобора ортиб бормоқда.

Сиҳатгоҳ ҳар томонлама кенгайиб, ривожланиб бораяпти. Жумладан, кейинги йилларда 3 қаватли бино, янги қозонхона қуриб фойдаланишга топширилди. Даволаш ўринлари икки ҳисса кўпайди. Ҳозирда бу ерда бир йўла 225, бир йилда эса 3,5 минг нафар одам даволаниб, ўз саломатлигини мустаҳкамламоқда.

— Овқатлари мазали, тўйимли, ошпазларнинг қўли дард кўрмасин. Тушлик пайтида икки-уч хил, кечгача эса беш-олти хил овқат еймиз. Бир сўз билан айтганда, сиҳатгоҳда даволаниш учун тўлаб келган пулимизга мингдан-минг розимиз, — дейди суҳбатдошим, Самарқанд вилоятининг Ургут туманидан келган меҳнат фахрийси Нормурод Алиқулов.

— Биз ўз фаолиятимизда асосан уч тамойилга амал қиламиз, — дейди Абдувосит ака, — биринчиси, хушмуомалалик, иккинчиси, тўйимли ва мазали таом, учинчиси эса малакали даволашдир. Чунки бу ерга келган одамга ширинсўзлик, хушмуомалалик билан муносабатда бўлинса, унинг кайфияти кўтарилади. Кўнглига ёққан мазали таом истеъмол қилгач эса танаси яйрайди. Хушкайфият, ташвишдан ҳоли одам муолажани яхши қабул қилади ва тез соғаяди.

— Бозор иқтисоди сиҳатгоҳ фаолиятига қандай таъсир қилди? Айни пайтда сизларга боғлиқ бўлган ва бўлмаган қандай муаммолар бор, — сўраймиз, ундан.

— Бозор иқтисодиёти қийинчиликлари бизни ҳам четлаб ўтгани йўқ. Ҳозир биз хўжалик ҳисобида иш юритяпмиз. Шу боис ҳам дам олиб даволанишга келаётган одамларга қулай шароит яратиш ва уларга малакали тиббий ёрдам кўрсатиш учун бор имкониятимизни ишга соляпмиз. Ҳар бир келган одамга диққат-эътибор билан қараб, ғамхўрлик қилаётганимиз, унинг дардини ўз дардимиз деб қараб даволаётганимиз самарасини бермоқда. Натижада даволангани келувчиларнинг сони ортиб бораяпти. Шундай қилиб биз ўзимизга боғлиқ муаммоларни мустақил ҳал қилишга одатланиб бораяпмиз. Лекин бизга боғлиқ бўлмаган талай муаммолар ҳам бор.

Аввало, дам олувчиларнинг келишини мувофиқлаштириш қийин бўлаяпти. Улар ёз ойларида жуда кўпайиб, куз, қиш ойларида кескин камаймоқда. Ишчи, хизматчиларнинг вақтида дам олиб даволанишлари учун бирор ташкилот ёки корхона раҳбари, қолаверса, туман ва вилоят касаба уюшмалари кенгашларида ўтирган мутасаддилар жон куйдиришмаяпти. Шу соҳанинг айрим мутасадди раҳбарлари қайси сиҳатгоҳда қандай хасталиклар даволанишлари ҳақида тўла тассаввурга эга эмас. Агар вилоятимиздаги мавжуд сиҳатгоҳлар фаолияти мувофиқлаштириб, улар имкониятидан тўла фойдаланилса, вилоятда хасталиклар кескин камайган, ҳеч бўлмаса, касаллик варақалари олувчиларнинг сони 70-80 фоизга қисқарган бўларди.

Абдувосит Деҳқонов куйиниб узоқ гапирди. Ҳақиқатан ҳам вилоятда меҳнаткашларни соғломлаштиришдаги айрим масалалар долзарблигича қолмоқда. Вилоятда тўққиз ой давомида сиҳатгоҳлар учун ажратилган маблағларга нисбатан касаллик варақалари учун уч марта кўп маблағ сарфлангани бунинг яққол далилидир. Зеро, донолар «соғ пайтингда саломатлигинг қадрига ет», деб бежиз айтишмаган.

Абдуҳошим МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
Суратда: Муқаддас Ёқубжонова беморларга доривор гиёҳлардан дамлама тарқатмоқда.
П. АКБАРОВ сурати.

• *Иқтисодиёт чорраҳаларида*

ФОЙДА ЎЗ-ЎЗИДАН КЕЛМАЙДИ

1973 йили Зарафшон шаҳрида 49-автобаза ташкил этилган эди. Бугунги кунда у 199 та транспорт воситасига эга. Шундан 114 таси йўловчиларни ташишга мўлжалланган автобуслардир.

Корхонада 20 дан ортиқ миллат вакилларидан иборат 302 киши меҳнат қилади. Автобаза раҳбари Муфтилло Адизовнинг таъкидлашича, уларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли бултур 2 миллион сўм соф фойда олинди.

— Бу кўрсаткич бизни қаноатлантирмайди, — дейди у. — Сабаби корхонамизда айни кунларда бундан ҳам кўпроқ фойдани қўлга киритишнинг имкони бор. Бироқ эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги, янги транспорт воситалари билан таъминлаш яхши йўлга қўйилмагани, ёнилғи-мойлаш материалларининг танқислиги каби бир қатор муаммолар ишимизнинг белига тепмоқда. Бир мисол. Навоий тоғ-металлургия комбинатининг кон бошқармалари ишчи-хизматчиларининг барвақт ишга бориб, вақтида қайтиши асосан бизнинг фаолиятимизга боғлиқ. Шу боис ходимларимизнинг кўпчилиги доимо эҳтиёт қисмлар топиш, бензин «ундириш» билан банд бўлаётир.

Бундан ташқари, ҳайдовчиларимиз Учқудуқ, Томди туманлари ва Зарафшон шаҳри аҳолисининг ҳам манзилини яқин қилмоқда. Бултур томдилик чорвадорларга қарийб 600 минг сўмлик хизмат кўрсатдик. Ана шу маблағни ҳалигача ололганимиз йўқ. Ниҳоят, яқинда туман раҳбарияти пул ўрнига чорвачилик ва қоракўлчилик маҳсулотлари беришга рози бўлишди. Уларни айирбошлаш йўли билан эҳтиёт қисмлар олмоқчимиз.

Муаммоларимиз фақат шулардангина иборат эмас. Ўтган йилнинг август ойида 300 транспорт воситасига мўлжалланган автосаройнинг 1-навбати ишга туширилган эди. Лекин ундан тўлиқ фойдаланишнинг имконияти бўлмаяпти: камчиликлар бир талай. Зарафшон қурилиш бошқармаси раҳбарлари эса бу нуқсонларни тузатишни ҳамон пайсалга солиб келмоқдалар.

Темур ЭШБОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Биртаям танқид натижасиз қолмайди*

«БИР ҚИШЛОҚДА 20 ТА КОРХОНА, БОШҚАСИДА ЭСА...»

(«Халқ сўзи», 1995 йил 18 апрель)

Газетамизда ушбу сарлавҳа остида босилган мақолада Хоразм вилояти қишлоқларида кичик саноат корхоналарини барпо этишдаги нуқсонлар очиб ташланган эди. Яқинда муҳарририятга Хоразм вилоят давлат-кооператив агросаноат уюшмаси раиси Р. Қутлимуротовдан қуйидагича жавоб келди:

«Мақола уюшма йиғилишида кенг муҳокама қилинди. Унда газетада кўтарилган масалалар тўғри, деб топилди ва йўл қўйилган камчиликларни тугатиш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгиланди. Бундан ташқари уюшма ҳайъати танқид ҳаққоний эканлигини таъкидлаб, вилоят хўжаликлари қошида шу йилнинг ўзида 193 та кичик корхона очиш бўйича махсус қарор қабул қилинди.

Ҳозирнинг ўзидаёқ хўжаликлар қошида кичик ёрдамчи саноат корхоналарини ташкил қилиш ва ривожлантириш авж олдириб юборилди. Бунда асосий эътибор уларнинг жаҳон андозалари талабига берадиган сифатли халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришларини таъминлашга қаратилмоқда. Ушбу тадбирларнинг амалга ошиши натижасида қишлоқ аҳолисининг кўпчилик қисми муқим иш билан таъминланяпти.

Мақолада танқид остига олинган хўжаликлар қошидаги сутни қайта ишлаш заводи, мева ва сабзоватларни қайта ишлаш цехлари ҳамда фаолият кўрсатаётган бошқа корхоналарни замонавий техника ва технология билан қайта жиҳозлаш, уларнинг қувватини ошириш борасидаги ишлар шулар жумласига киради.

Шунингдек, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш тармоқларини кенгайтириш борасида ҳам сезиларли ишлар қилинмоқда.

Уюшма ҳайъати аъзолари, хўжаликларнинг раҳбарлари мақоладаги танқиддан тўғри хулоса чиқариб, қишлоққа саноатни яқинлаштириш ва уни янада ривожлантиришни кенг авж олдиришни бундан буён ҳам ўзларининг асосий вазифаларидан бири деб биладилар».

«ТАНҚИД АЧЧИҚ БЎЛГАНИ БИЛАН МЕВАСИ ШИРИНДИР»

(«Халқ сўзи», 1995 йил 25 апрель)

Маълумки ушбу сарлавҳали мақолада жойларда йўл қўйилаётган бир қатор камчиликлар танқид қилинганди. Масъулиятни сезган мутасадди ўртоқларнинг айримлари танқиддан кейин ишларни ўнглаш борасида кўрилган чора-тадбирлар ҳақида ўз вақтида жавоблар йўллашган эди.

Биз уларни чоп этиш билан бирга газета танқидига нописандлик билан муносабатда бўлганлар шаънига ҳам ўз эътирозимизни билдирдик. Шундан сўнг улардан ҳам жавоблар олдик. Бугун уларнинг иккитасини газетхонлар эътиборига ҳавола этамиз. Биринчиси Сурхондарё вилоят ҳокимининг муовини Қ. Аҳмедов имзоси билан йўлланган.

«Мақола вилоят ҳокимлигида кўриб чиқилди. Ҳозирги кунда «Мачай» жамоа хўжалиги ҳисобидаги «ГАЗ-66» русумли автомашинанинг «Кантала» қишлоғига қатнови яна йўлга қўйилиб, аҳолига пуллик хизмат кўрсатилмоқда.

«Мачай-Дарбанд» йўли 25 чақиримдан иборат бўлиб, унинг асосий қисми «Мачай» жамоа хўжалиги тасарруфидадир. Тегишли мутахассисларнинг хулосасига кўра, ушбу автомобиль йўлида автобус қатновини йўлга қўйиш учун йўл тубдан таъмирланиши керак.

«Мачай» жамоа хўжалигининг иқтисодий жиҳатдан қийин аҳволдалигини инобатга олиб, йўлни таъмирлаш учун зарур маблағ ажратиш масаласи кўрилмоқда.

Ушбу ҳақда қўшимча ахборот берилади».

Мана бу жавоб мактубини Уйчи тумани ҳокими Т. Мирзамаҳмудовдан олдик. Унда жумладан шундай дейилади:

«Охунбобоев номли жамоа хўжалигидаги «Янгиер» маҳалласини газлаштириш тўғрисидаги танқидий мақолани «Қизилравот» ва Охунбобоев номли жамоа хўжалиги раҳбарлари билан атрофлича таҳлил қилиб чиқдик.

Ҳақиқатда танқидий мақолада билдирилган «Янгиер» маҳалласи газлаштирилмай қолганлиги тўғри бўлиб, бунинг асосий сабаби кейинги йилларда табиий офатлар натижасида ҳар икки хўжаликнинг иқтисодига катта моддий зарар етганидандир.

Шундай бўлсада, «Қизилравот» тажриба жамоа хўжалиги «Янгиер» аҳоли пунктида истиқомат қилаётган аҳолининг ҳақли эътирозини ижобий ҳал этиш учун боғ ҳамда полиз маҳсулотларига четдан, бартер усулида газ қувурлари олиб келиб, ушбу маҳаллага ўрта босимда газ линиясини тортиб беришни ўз зиммасига олди.

Уйчи туман ҳокимлиги мазкур маҳаллани газлаштирилишини ўз назоратида тутиб турибди».

• Табиат ва биз

БУХОРОДА «Камёб ёввойи ҳайвонларни кўпайтириш республика илмий ишлаб чиқариш маркази» фаолият кўрсатаётганига анча йил бўлди. Қисқача қилиб уни «Жайрон экологик маркази» дейиш ҳам мумкин.

ЖАЙРОН КЕЗАВЕР ЯЙРАБ

Уларни асраш ҳамманинг бурчидир

Қоровулбозор туманига кетаверишда йўлнинг ўнг томонидаги тўсиқларга кўзингиз тушади. Лекин шу тўсиқлар ортида юзлаб, минглаб жайронлар парвариш қилинаётганлиги ҳамманинг ҳам хаёлига келавермайди. Биз «Жайрон экологик маркази» директори, биология фанлари номзоди Х. Салимов билан учрашиб, марказда олиб борилаётган ишлар билан танишдик.

— Холиқ Ваҳобович, сиз бошчилик қилаётган марказнинг асосий вазифаси нималардан иборат?

— Жайрон кўпайтиришга ихтисослашган Бухоро қўриқхонаси 1976 йилда ташкил топган эди. У 1989 йилгача Ўзбекистон Ўрмон хўжалиги ихтиёрида, кейинчалик эса Ўзбекистон Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси қарамоғига ўтди. 5145 гектар атрофи ўралган, 2 минг гектар очиқ майдонга эгамиз. Марказимиз жайронларни, қолаверса, табиатда камайиб бораётган бошқа ҳайвонларни кўпайтиришга хизмат қилади.

— Дунёда ҳамма ишнинг бошланиши қийин кечади, дейдилар...

— Ҳақиқатдан ҳам аввалига бу ноёб жонзотни топишда анча қийналдик. Сўнг аҳоли қўлида боқилаётган 45 та жайрон олиниб, атрофи ўралган майдонларга қўйиб юборилди. 1992 йилга келиб улар 1200 тадан ошиб кетди. Ҳар бир жайрон кунига 700 граммдан қуруқ хашак ейди. Шу боисдан уларнинг ҳаммасини махсус жойда боқишнинг иложи йўқ. Марказимизда 700 тагача жайрон боқиш мумкин, холос. Агар улар зич яшаса насл олиш камаяди. Шуларни ҳисобга олиб, ўзимизга яқин 23 минг гектарлик очиқ майдонга 7000 дан зиёд жайронлар қўйиб юборилди. Ортиқча жайронлар қўриқхонадан, яъни очиққа чиқариб турилиши керак.

— Очиққа қўйиб юборилган жайронлар ташқи кучлар таъсирида яна камайиб кетмайдими?

— Жайронлар очиққа қўйиб юборилди дегани қаровсиз қолди, дегани эмас. 23 минг гетарлик майдон гарчи бошқа ташкилотлар, тасарруфида бўлсада, бизнинг тажриба марказимиз сифатида қаралади. Қолаверса, ҳалол, жонкуяр қўриқчиларимиз ҳам талайгина...

— «Жайрон экологик маркази» ҳамдўстликдаги мамлакатлар ва чет эллар билан ҳамкорлик қилаётган экан. Шулар хусусида ҳам тўхталсангиз?

— Бугунги кунда ер юзидаги жуда кўп жонзотлар ва ўсимликлар дунёси йўқолиб кетиш арафасида турибди. Шунинг учун бундай ҳамкорлик йўлида мамлакатлар орасида чегара йўқ ва у бўлиши ҳам мумкин эмас. Зеро, айнан бир мамлакатнинг ўзи бундай хавфнинг олдини ололмайди. Бунда дунёдаги барча илмий салоҳиятлар бирлашиши шарт.

Дунёда йўқолиб кетаётган ҳайвонларни сақлаш бўйича эксперт комиссия иш олиб бораётганини ҳали кўпчилик билмаса керак. Комиссиянинг хулоса ва фикрлари барча мамлакатлар учун қонундир. Ушбу комиссия бизнинг «Жайрон экологик маркази»мизда йўқолиб кетиш арафасида турган прживальский отлари ва қоплонни кўпайтиришни маъқул кўрди. Москва ва Санк-Петербург ҳайвонот боғларидан 6 та от ва 3 та қоплон олиб келдик. Прижвальский отлари дастлабки вақтларда бизнинг шароитга унча мослашолмади. Ҳозир эса улар анча ўрганиб 10 тага кўпайди. Қоплонларни кўпайтириш борасидаги ҳаракатларимиз эса зое кетди. Бугун атиги битта қоплон қолган, холос.

Бундан ташқари Қозоғистоннинг «Борса келмас» оролидан 1978—79 йиллар 6 та қулон ва 5 та сайғоқ ҳам олиб келдик. Сайғоқлар кўпайиб, 16 тага етди-да, яна камайиб кетди. Қулонлар эса ҳозир 30 тага етди.

— Марказларингизда француз ва рус олимлари ҳам ишлаётганлигини эшитдик. Улар қандай соҳаларда иш олиб боришяпти? Бу ҳамкорликдан сизлар нима манфаат кўрасизлар?

— Французлар бу ерда икки йилдан бери жайронлар генетикасини ўрганишяпти. Бизнинг манфаатдорлигимизга келсак, дунё илмининг ривожига ҳисса қўшишдир. Қолаверса, саҳроларимиздаги туёқли ҳайвонлар келажагини аниқлаш, агар улар камаядиган бўлса, бунинг олдини олиш учун илмий хулосаларга эга бўлишдан иборат. Франциялик мутахассислар бошлиғи доктор Антон Семпере, Москвадан Ольга Перегарова, ўзимиздан Наталья Солдатовалар биргаликда иш олиб боришяпти.

Биз бу мутахассислар билан 2000 йилгача ҳамкорлик қилиш учун шартнома тузганмиз. Ўтган йили улар марказимизга лаборатория ускуналари олиб келиш учун 12 минг доллар сарфлашди. Тўғрисини айтсак, бу олимлар илм йўлида текинга ишлашяпти. Биз уларга ҳеч қандай ҳақ тўламаймиз. Фақат шартномага кўра мутахассисларни марказимиз талабга жавоб берадиган ётоқхона ва техника билан таъминлаши зарур. Афсуски, биз шу шартларни ҳам бажаролмаяпмиз. Ётоқхона қурилишини бошлаганимизга яқинда икки йил бўлади, лекин маблағ йўқлигидан у ҳамон чала ётибди. Фойдаланишга арзигулик тузукроқ транспортимиз ҳам йўқ. Баъзан электр энергия бўлса, баъзида қоронғида ўтиришимизга тўғри келаяпти. Шундай пайтларда меҳмонлар олдида ҳижолатда қоларкан киши.

Мақсадимиз она табиатни бойитиш, унинг гўзал мавжудотларини асраб-авайлашдир. Қолаверса, табиатни асраш, унга зиён-заҳмат етказувчиларга қарши курашиш ҳаммамизнинг бурчимиздир.

«Халқ сўзи» мухбири Маннон ОТАБОЙ суҳбатлашди.

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт •

АБДУРАИМОВЛАРНИНГ ҚАДАМИ ҚУТЛУҒ КЕЛДИ

Яна икки турдан сўнг олий лига жамоалари IV миллий чемпионатнинг оралиқ маррасига етиб келишади. Ҳар йилгидек, Фарғонанинг «Нефтчи» жамоаси ҳамон карвонбошиликни қўлдан бермай келаяпти.

Сўнгги турда фарғоналиклар Марғилонда «Атласчи» жамоаси меҳмони бўлишди. Марғилонликлар мамлакатнинг уч карра чемпиони дарвозасига учта тўп киритишди. Лекин шу уч тўп ҳам «Атласчи»га ғалаба келтирмади. Фарғоналиклар бунга тўрт тўп билан жавоб беришди ва пешқадамлик мавқеини янада мустаҳкамлаб олишди. Шуни айтиш жоизки, бу йилги мавсумда «Нефтчи» шу пайтгача ўз дарвозасидан бир ўйинда уч тўп ўтказиб юбормаган эди.

Ҳимояда мустаҳкам турадиган Тошкентнинг «Трактор» жамоаси футболчилари ҳам сўнгги икки турда ўз дарвозабони Юрий Шейкинни етти марта ранжитишди. Тракторчилар бу сафар ўз майдонида «Темирйўлчи» билан дуранг (3:3) ўйнади.

Кейинги тўрт тур натижаларини сарҳисоб қиладиган бўлсак, чемпионатда шу даврагача аутсайдер бўлиб келган, Тошкент вилоятининг «Политотдел» жамоаси юз фоизлик натижага эришган «Нурафшон»дан сўнг иккинчи ўринни эгаллади. «Политотдел» тўрт учрашувнинг учтасида ғалаба қозониб, биттасида дуранг ўйнади ва турнир жадвалида сезиларли даражада юқорига кўтарилди. Жамоанинг кутилмаган «тараққиёт»ини клубга ота-бола Биродар ва Азамат Абдуримовларнинг келганлиги билан изоҳлаш мумкин. Улар бошчилигида жамоа сўнгги турда «Динамо»ни 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратди.

«Политотдел»нинг собиқ етакчи ўйинчилари Олег Шацких ва Алексей Винников «Навбаҳор»га ўтиб, улар ҳам Наманган жамоасининг ўйинини кучайтирди. Олег Шацких деярли ҳар бир ўйинда майдондан қуруқ чиқмаяпти. Кечаги турда «Наврўз» жамоаси дарвозасига киритилган икки жавобсиз тўпнинг бирининг муаллифи айнан Олег бўлди.

13-турнинг қолган учрашувларида қуйидаги нтижалар қайд этилди: «Янгиер» — «Нурафшон» — 0:1, «Чирчиқ» — «Машъал» — 1:0, «Пахтакор» — «Сўғдиёна» — 1:2, АСК — МҲСК — 1:2.

Навбатдаги тур учрашувлари 25 июнда ўтказилади. 24 июнда Олимпия терма жамоамизнинг қозоғистонликлар билан учрашувига ўйинчилари жалб қилинган «Пахтакор», МҲСК, «Нефтчи» клублари иштирокидаги ўйинлар 28 июнга кўчирилди.

Расул ЖУМАЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ТУРНИР ЖАДВАЛИ

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
«Нефтчи»	13	10	2	1	37:15	32
«Нурафшон»	13	9	1	3	29:17	28
МҲСК	13	8	3	2	27:10	27
«Навбаҳор»	13	8	3	2	18:8	27
«Пахтакор»	13	6	4	3	23:13	22
«Сўғдиёна»	13	6	2	5	24:16	20
«Наврўз»	13	5	3	5	15:13	18
«Янгиер»	13	4	3	6	17:15	15
«Атласчи»	13	4	3	6	15:23	15
«Трактор»	13	3	5	5	12:17	14
«Темирйўлчи»	13	4	1	8	12:26	13
«Политотдел»	13	3	3	7	17:26	12
АСК	13	3	3	7	16:27	12
«Динамо»	13	3	3	7	6:19	12
«Чирчиқ»	13	2	5	6	8:16	11
«Машъал»	13	2	4	7	7:22	10

Халқлар дўстлиги саройида

27 июнь соат 19.00 да

Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари байрами шарафига

КАТТА КОНЦЕРТ

Ўзбекистон халқ артистлари: **Насиба Абдуллаева, Ғуломжон Ёқубов**
Ўзбекистонда хизмат кўрсаттан артистлар: **Нуриддин Ҳайдаров, Матлуба Дадабоева**
Қозоғистонда хизмат кўрсаттан артист **Азим Муллахонов**
Кулги усталари: **Муҳиддин Дарвишев, Мирза Ҳолмедов, Собит Асомов таниқли хонандалар:** **Гулбаҳор Эрқулова, Абдулҳай Каримов, Равшан Комилов, Дониёр Тошмуҳамедов,** ***«ШОДЛИК» АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ, «ТУРКИСТОН» ГУРУҲИ***

Дастурни Ўзбекистон халқ артисти Теша Мўминов олиб боради.

Концерт режиссёри — Марат Азимов.

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида сотилмоқда. Жамоалардан буюртмалар олинади.

Концерт ташкилотчиси — Ўзбекистон Республикаси матбуотини қўллаб-қувватловчи жамғарма (Тел.: 44-37-86, 44-37-87, 44-32-14).

ХУДДИ ЭРТАКДАГИДЕК

«Этик кийган мушук» эртагидаги савол-жавоблар эсингиздами? «Бу мулк кимники?», «Фалон марказники». «Бу мулк кимники?» «Буниси ҳам фалон марказники...»

Тенгалбой қишлоқ марказидаги қаровсиз ётган ҳаммомни сотиб олган эди. Кўз очиб юмгунча қаровсиз ҳаммомдаги аҳвол бутунлай ўзгарди яхшилаб таъмирланган., файзли, одамлар билан гавжум жойга айланди.

Ҳамомда ишлар жўнашиб кетган бўлса керакки, Тенгалбой шахсий тегирмон қурилишини ҳам бошлаб юборди. Ҳаш-паш дегунча бу ерда ҳам тегирмон тошининг тарақ-туруғи эшитила бошлади. Мижозларнинг кети узилмайди...

Энди Чимбой тумани Усмон Юсупов номли ижара корхонасида яшовчи Тенгалбой Ержоновнинг ҳамқишлоқларига мазза. Олдин тегирмонда ун торттириб, роса чангга беланиб, сўнгра иссиққина ҳаммомда мириқиб чўмилиб кетаверишади.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ, «Халқ сўзи» мухбири.

ИШБИЛАРМОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Катта бизнесда ўз кучингизни синаб кўришингиз ва бунинг муносиб самарасини кўрмоғингиз учун Сизда биринчи марта имконият пайдо бўлди.

Сиз ишлаб турган бутун бир корхонанинг эгаси бўлишингиз мумкин.

Давлат мулкини бошқариш қўмитасининг Андижон вилояти бўйича ҳудудий бошқармаси жамғарма биржа орқали савдога вилоятнинг хусусийлаштирилган корхоналари акциялари опционини (эгалик қилиш ҳуқуқи) чиқарди.

Шу корхоналар билан бирга назорат опцион (51 фоиз ва ундан юқори) акциялар пакети сотилади. Харидор, бундай акциялар пакетига эгалик қилувчи, корхоналарни бошқаришда алоҳида ҳуқуқга эга бўлади.

Опцион баҳоси камида 1995 йил 1 июлгача.

Жаноблар, шошилинг! Имкониятингизни қўлдан чиқарманг!

Андижон вилояти ҳиссадорлик жамиятларининг «Тошкент» РФБ орқали савдога чиқарадиган Давлат мулкини бошқариш қўмитаси типидаги опционлари

РЎЙХАТИ:

«ЎЗБЕКЕНГИЛСАНОАТ»

«Нафис» ҳиссадорлик жамияти Шаҳрихон газлама тикиш фабрикаси

«ЎЗПАРРАНДАСАНОАТ»

«Хўжаобод» ҳиссадорлик жамияти, парранда фабрикаси, «Ойим» ҳиссадорлик жамияти, Ойим парранда фабрикаси, «К. Авазматова» ҳиссадорлик жамияти.

«Комуна» ҳиссадорлик жамияти, Асака шаҳри

«Хонобод» ҳиссадорлик жамияти, Хонобод шаҳри.

«ЎЗМЕВАСАБЗАВОТСАНОАТ»

Хўжаобод қуруқ мева ишлаб чиқариш заводи

Андижон тайёрлов савдо базаси

«ЎЗАГРОҚУРИЛИШ»

«Қурилиш материаллари комбинати» ҳиссадорлик жамияти

«ЎЗНЕФТГАЗ»

«3-ишчилар таъминоти бўлими» ҳиссадорлик жамияти

«ЎЗҚИШЛОҚХЎЖАЛИКТАЪМИНОТТУЗАТИШ»

«Шаҳрихон таъмирлаш заводи» ҳиссадорлик жамияти

Тўлиқ маълумотлар олиш учун «Истиқбол Инвест» ҳиссадорлик жамиятига мурожаат қилинг:

Тошкент шаҳри: — (3712) 46-39-47.

Андижон шаҳри — (37422) 5-13-24, 5-26-20.

факс: (37422) 5-73-40, 5-25-67.

BAT

ЖАНОБ ТАДБИРКОРЛАР!

ЎзБат А.Ж. қўшма корхонаси

ҳаммани ўзаро фойдали ҳамкорликка чақиради.

Тошкентдаги бош офис телефони: 34-10-44.

Халқаро факс: (7 3712) 89-12-12, маҳаллий факс: 34-10-43.

Тошкент тамаки фабрикаси телефонлари: 35-10-61, 35-30-90.

Ферментация заводлари телефонлари:

Самарқандда: (3662) 31-10-85.

Ургутда: 31-08-62.

"ЭМАЛЬ"

акционерлик уюшмаси

корхона ва ташкилотларга юқори сифатли ранго-ранг эмаль бўёқларни чекланмаган миқдорда тавсия этади.

Бундай маҳсулотни фақат биздан олиш мумкин. "Эмаль" акционерлик уюшмасининг манзили: 700015. Тошкент, 3-тор кўча Фарғона йўли, 73.

Маълумот учун телефонлар: 91-56-20, 34-31-19.

Биз сизни кутамиз!

Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ қўмитаси ҳайъати бош компьютер маркази бошлиғи Латиф Хўжаевга отаси **Камолжон ХЎЖАЕВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзгўштсаноат» давлат-акционерлик уюшмаси жамоаси «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси бошқаруви раиси Ў. Қ. Исмоиловга укаси **Исроил ИСМОИЛОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Конда хатардан қутқарувчи бўлинма раҳбарияти ва жамоаси Ангрен шаҳридаги N 9 шахта директори **Аҳмаджон МУСАЖОНОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

"ТУРОН" ОСИЁ ТЕХНИКА КОМПАНИЯСИ

70 фоизи АҚШдаги конвейердан!

"Konica U-BIX"

нусха олиш техникаси Тошкентдаги омбордан сотилади.

Кафолат - бир йил.

Шунингдек, сарфланувчи материаллар ва эҳтиёт қисмлар етказиб берилади. Истаган русумдаги нусха олиш техникасини тузатиш ва техник хизмат кўрсатиш учун бир йилга шартномалар тузилади.

Биз Сизнинг муаммоларингизни биламиз ва уларни ҳал қилишда кўмаклашамиз.

Телефон: (3712) 44-59-55.

Телефон/факс: (3712) 44-55-12.

ДИҚҚАТ!

Тошкент автомобиль ва йўллар институтида 25 июнь соат 9.00 да очиқ эшиклар куни ўтказилади. Техникага, автомобилсозликка, йўл ва аэродромлар қурилишига, иқтисодиётга қизиққан барча ўқувчилар ва абитуриентлар таклиф қилинади.

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, Мовароуннаҳр кўчаси, 20-уй.

* * *

Тошкент автомобиль ва йўллар институтида 5 июль соат 9.00 да математикадан, 6 июль соат 9.00 да физикадан олимпиада ўтказилади. Шундай олимпиадалар вилоятларда ҳам шу кунлари «Ўзавтотранс» давлат акционерлик корпорацияси биноларида ўтказилади.

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, Мовароуннаҳр кўчаси, 20-уй.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР: *Парламент 33-57-34; Хатлар 33-07-48; Қишлоқ хўжалиги 36-07-94; Иқтисодиёт 36-36-65; Маънавият 36-35-60; Ахборот 36-29-89; Тунги муҳарририят 33-10-28.*

· **МАНЗИЛИМИЗ:** 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров. Навбатчи — Р. Жумаев.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0255. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.40.

1 2 3 4 5 6